

SLOVENE

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . . . K 28.—
za en mesec . . . " 2-20
za Nemčijo celoletno . . . " 29.—
za ostalo inozemstvo . . . " 35.—

V Ljubljani na dom:

Za celo leto naprej . . . K 24.—
za en mesec . . . " 2.—
V spravi prejemam mesečno . . . " 1-70

Sobotna izdaja:

za celo leto . . . " 7.—
za Nemčijo celoletno . . . " 9.—
za ostalo inozemstvo . . . " 12.—

Inserati:

Enostopna pettivrsta (72 mm):
na enkrat . . . po 18 v
na dvakrat . . . " 15 v
na trikrat . . . " 13 v
na večkrat primeren popust.

Poručna oznaka, zahvala, osmrtnica ml.:
enostopna pettivrsta po 20 v.

Poslano:

enostopna pettivrsta po 40 v.
lahja vsak dan, izvzemki ne-
delje in praznike, ob 5. uri pop.
Redna letna priloga Vesni red.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. —

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ograde 26.511,
bosn.-herc. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 188.

Loža in svetovna vojska.

Pogledati nam je treba le nekoliko za-
kulise svetovne vojne in kmalu se nam od-
krije prav nič razveseljivo dejstvo, da so
romanske lože igrale velikansko vlogo v
pripravljanju, nadaljevanju in razširjevanju
svetovne vojne. Katoliški nemški časopisi
vedno in vedno odkrivajo nove skrivnosti
romanskih lož. Sicer bi bilo morda preti-
rano trditi, da je imela loža pri tem krva-
vem delu prvo besedo, ker nekatera dej-
stva kažejo vsekakor na zgodovinska, na-
rodna in gospodarska nasprotstva vojsku-
jočih se držav, ki jih more radi nebrzdane
strasti in zamašanja načela krščanske lju-
bezni rešiti le meč, ali tisti, ki je te usode-
polne strasti netil in nasprotstva in njih
vzroke v daleč pretiranih barvah postav-
ljal državnikom in ljudstvu pred oči, tisti
je bila, kakor se je izrekel veliki Pij X.,
prostozidarska loža. Če pa te trditve velja-
jo sploh o romanski loži, še bolj smelo tr-
dimo, da je italijanska loža resnično imela
prvo besedo v odločitvi vojne med monar-
hijo in kraljevino, saj v tej vojni je ravno
interes italijanske lože največjega pomena
za ves katoliški svet. Da je bila tukaj vse-
italijanska misel le krinka za nedolžno
ljudstvo, je menda po objavi diplomatičnih
pogajanj rešena stvar!

Že pred svetovno vojno so si lože pri-
zadevale najti neko formulo za upraviče-
nje direktno političnega delovanja. Fran-
coske lože so se obrnile na vse romanske
sestre s prošnjo, da naj podpirajo trops-
razum, ali bolje dvosporazum, ker Rusija
naj hlapčuje tema, kot zastopnicama svo-
bode in napredka, dočim sta Avstrija in
Nemčija močni opori mračnaštva in nazad-
njaštva. Da ta prošnja ni bila zaman, nam
sprčuje vsa politika sporazumnih ali obče
romanskih držav. Uspeh ni mogel biti te-
žaven, saj na čelu teh držav stoji možje,
ki so podložniki velikih mojstrov. Če so se
pa morda kje pokazale zapreke radi na-
sprotstva glede načina, kako naj se doseže
skupen cilj, je francoska loža postavila
zlatu lestvico do tistih faktorjev.

Te znake, ki se nam odkrivajo izza
časov pred vojno, potrjujejo tudi mnogi
dogodki v teku vojne same. Dovolj sumlji-
vo za ložo je n. pr. dejstvo, da severne
ameriške države na vse kriptje podpirajo
entento. Prazne so vse govornice, ki osebo
Wilsonovo toliko povišujejo v vidika nev-
tralnosti! Ali ni morda tistih 15.000 prostozidarskih lož v Združenih državah v zvezi s tem, da so se tako nenaravno hitro po-
zabila stara zgodovinska nasprotstva, da
ne poudarjam še posebej tekočih gospo-
darskih nasprotij v azijskih vodah? — In
iste simpatije kot v Ameriki občudujemo
tudi na Pirenejskem polotoku, kjer more-
mo imenovati še ložin meč krvav in gorak.

Z neumornim delovanjem so torej lo-
že dosegle vojsko, katero je že pripravljaj
Edvard VII., apostol prostozidarske lože,
ki je od iste imel nalogo skovati železni
obroč, ki naj bi vojaško strl osrednji vele-
sili, glavno zavoro na poti k demokratiza-
ciji Evrope in spočetju svetovne republike.

Brezmejno ironijo vsebuje vabilo sve-
tovne lože k vseložnemu zborovanju leta
1912. v Luksemburg, v katerem se poudar-
ja, da je namen prostozidarstva zabranje-
vati vojno. Kakšno laž je tukaj loža izre-
kla, moremo najboljši spoznati, če pogleda-
mo na pošast nezvestobe, na vojno med
kraljevino in monarhijo. Monakovske lože
so z oklicem z dne 1. junija l. l. izdale svo-
je italijanske sestre in z njimi obenem pre-
trgale vse zveze, češ da so se pregrešile
zoper osnovno načelo prostozidarstva, ker
so se popolnoma postavile v službo politi-
ke. To, bi rekli, avtentično poročilo nam
pa še bolj potrjuje tajna okrožnica milan-
ske lože na vse tu- in inozemske lože, ka-
tere vsebina je v kratkem nekako ta-le:
»Bratje, na delo, da ne bo prelivanje krvi
zastonj! na delo proti obskurantizmu, sve-
tovni nadvladi papeštva, na boj proti oltar-
ju in prestolu. Čas žetve je prišel! In na
sestanku, ki ga napoveduje omenjena
okrožnica, so se dali ti-le nasveti: 1. brat-
je, agitirajte z vsemi močmi, da se javno
mnenje v Italiji nakloni Franciji in Angliji;
2. delajte, da se Italija dejansko udeleži
vojne proti Avstriji in Nemčiji.

Ako vemo kaj takega, potem tudi ve-
mo, da je bilo vse prostozidarstvo, ki v Ita-
liji ni malo razpredeno, na nogah, da ude-
stvi ložine cilje.

Poglejmo še nekoliko dalje! Kakšen
cilj pa si je zastavila italijanska loža, ko je
pognala stotisoče v smrt in bedo? Daljni
namen je bil in je pač enak internacional-
nemu, saj je pobuda prišla od zunaj, pose-
ben in najbližji namen pa je bil brezdvom-
ovirati papeža v izvrševanju velikoduš-
niškega poklica in izpodkopati skalo, na
kateri je zidana sv. Cerkev. Glede prvega
moramo priznati, da je loža veliko dosegla,
kar ji bo dobro služilo na poti k daljnemu
in končnemu smotru. Z vojsko je namreč
padla garancijska postava in z njo papeže-
va neodvisnost, katere kot veliki duhov-
nik nujno potrebuje. Garancijsko postavo
so dogodki pokazali kot nepopolno in ne-
zadostno in naj laški pravosodni minister
še tolikrat izjavi, da je dobra in da se pa-
pežu še nikdar ni bolje godilo pod njo.
Zakon, ki ga le država sama sankcionira,
tak zakon ista država sama po razmerah
lahko odpravi; garancijska postava je bila
pa le v italijanskem državnem zboru spre-
jeta in še tu so se večkrat slišali glasovi,
da naj se odpravi, kar se je sedaj praktič-
no res zgodilo, naj si tudi na papirju še ve-
lja. Da pa Italija ni dala garancijske po-

stave sankcionirati večinskim in manjšin-
skim katoliškim državam, da bi dobila
značaj mednarodne pogodbe, je kriva loža,
kateri so osebe, kakor Sonnino in Salan-
dra, podložile. Tudi najmanjšega, kar bi
mogli zahtevati za sedaj, namreč izjave,
da vojska na garancijski postavi ničesar
ne izpremeni, jasne, uradne izjave po pri-
zadevanju lože ni bilo. In tako je ostalo
italijanska »notranja zadeva« to, da je pa-
pež, namestnik Kristusov, sedaj dejansko
podvržen posvetni oblasti, ki se vojskuje,
tako da ne more izvrševati svoje službe
kot sodnik, pospeševatelj in posredovalec
miru, ker bi vzbudil sumnjo strankarstva;
to pa ne neopravičeno, ker o sedanjih raz-
menah ne izve in ne more izvedeti mnenja
obeh vojskujočih se strank. Papež sam se
v nagovoru v zadnjem konzistoriju britko
pritožuje nad isto žalostno okolščino, ko
pravi, da bi odtrgana stranka mislila, da se
da navdajati le od stranke, ki ga obdaja.
— Drugič pa ravno v trenutku, ko bi mor-
al kot oče, glava velike krščanske druž-
ne, z očetovsko ljubeznijo deliti tolažbo
na vse strani, en del njegovih otrok za-
stoj dviga k njemu roke.

Glede druge točke imamo sicer zago-
tovilo Kristusovo, da rimske Cerkve ne bo
porušil noben vihar, kar se tudi sv. oče v
konzistoriju 6. decembra poudarjali, a
ogromne škode, ki jo morejo sv. Cerkvi
prizadeti njeni sovražniki, kar se je v zgo-
dovini že tolikrat pokazalo, besede Zveli-
čarjeve ne zanikavajo. Škoda, ki bi jo mo-
gli prostozidari prizadeti sv. Cerkvi s svo-
jim rovanjem, bi bila obšutna. Vsa vzdrž-
nost in globoka modrost sv. Očeta ni mo-
gla zadržati najneumnejših napadov nanj.
Komaj se je vojska začela zaznavati, ko
so se pisali prostozidarski časopisi, da so
se katoličani s papežem izrekli proti vojni
— ne po principih krščanske civilizacije
— da ponižajo Italijo v vazalstvo osrednjih
velesil. Ko pa je vojna izbruhnila in ita-
ljanska kri napaja Sočine valove, širijo isti
govornice, da papež komaj čaka poraza Ita-
lije, da vrže zedinjeno Italijo in dobi svet-
no oblast nazaj, neupoštevajoč pogostnih
izjav z merodajne strani, da Vatikan hoče
mednarodne rešitve svojega vprašanja. Za
temi pojavi se ostro riše zlobni namen pro-
stozidarstva: izpodkopati pri vernikih za-
hoda veličino sv. očeta, skale sv. Cerkve,
če ne še več, dejanski napad na sv. očeta.

Iz teh podatkov moremo upravičeno
sklepati, da hoče italijanska loža po fran-
coskem načinu najprej dovršiti delo iz le-
ta 1870., obenem pa pomagati vsemu fra-
mazonstvu k zmagi nad verskimi načeli in
urejenim državnim sistemom. Kar se tiče
zadnjega, ne smemo biti prelahkoverni
tudi pri nas. So znaki, ki kažejo na hud
notranji boj po vojski, najsi bo v tej ali oni
obliki. Pripravljeni moramo biti, in sicer

nam je treba predvsem vpogleda v sovraž-
ni tabor, jasnosti katoliških načel, energi-
je za delo, ne smemo pa tudi prezirati naj-
močnejšega orožja — molitve.

Gorica.

Dnevi od 18. do 30. novembra 1915
ostanejo v zgodovini Gorice neizbrisni.
Mesto je bilo obstreljevano in pokončano
od italijanskih izstrelkov. Italijanski reši-
telji, ki so obetali mestu »odrešenje«, so
mesto odrešenja prinesli mestu — poruše-
nje. Vidi se iz tega dejstva, da Italijani me-
sta Gorice ne spoštujejo, ne ljubijo, ampak
sovražijo. »Laško« Gorico sovražijo sedaj,
ko vedo, da je ne morejo tako zlahka pri-
dobiti, si jo podjarmiti.

Kaj poredijo k temu dejstvu oni gori-
ški Italijani, ki so pobegnili še pred vojsko
v Italijo, ko izvedo, da Lah podirajo in za-
žigajo »njih« Gorico, ono Gorico, v kateri
so prebili toliko lepih dni, kjer so pustili
svoje domove, lepe vile, pohištvo in razno
drugo blago!

Pa pustimo to na stran in oglejmo si
solčno in senčno stran tega barbarskega
početja italijanske vojske.

Prav torej Italijani so streljali v mesto
večinoma zato, ker ne morejo priti tako
zlahka v mesto in mesto zasesti. Mi ne ve-
mo, kaj je mislil šef italijanskega general-
nega štaba, zloglasni Cadorna, ko je uka-
zal mesto poškodovati. Sicer se izgovarja,
da je to storil zato, češ, da so stale naše
baterije v mestu in da so streljale tja pre-
ko Kalvarije in Števerjana. To ni res, to je
gola izmišljotina.

Italijanski vojskovodja je dobro vedel,
da ako bo Gorico porušil, s tem se ne pre-
žene naših hrabrih čet s Kalvarije in Oslav-
lja, ki mu prav za prav zabranjujejo pot v
Gorico. Da, to je dobro vedel. A iz tega se
da tudi sklepati, da obstreljevanje mesta
Gorice ni imelo namena pokončevati na-
ših čet, ampak le ta in edini namen: Vzeti
življenje mnogim civilnim prebivalcem,
mesto zažgati in kolikor možno mnogo ško-
de napraviti na zasebnem imetju.

Vzroka ni imel Lah nobenega strelja-
ti na mesto, toliko manj, ko je dobro vedel
da prebiva v mestu še lepo število Italija-
nov, ki so bili prav za prav največja žrtev
tega laškega divjanja.

Dokler ni Kalabrez mesta napadel
svo vedno misliti, da hoče mesto kolikor
mogoče nepoškodovano zasesti. Nam se je
zdelo, da Lah prav namenoma mesto na
miru pusti. No, navsezadnje je bil to tudi
dober račun, kajti je vendarle bolje dobi-
ti v svoje roke mesto še celo, kolikor mogo-
če nepoškodovano, kakor pa grobljo raz-
valin in pogorišč. S tem pa, da je sedaj me-
sto močno obstreljeval in porušil lepo šte-

LISTEK.

Črtilce z Italijanskega bojišča.

(Izvirno poročilo »Slovenca« piše Janko
Homan.)

Da obstreljuje Lah mesto Gorico z raz-
nimi kalibri, to je že drugod omenjeno.
Gotova resnica nas vojaške preveva, da jo
Lah, ker jo ne more zavzeti, iz jeze hoče
docela porušiti. Iz neposredne bližine sem
opazoval bliske razpokajočih težkih granat
in šrapnelov nad mestom. Nehote sem
mislil na svoje znanca v mestu, ki so kljub
lahonskega nasilstva ostali v mestu. Bog
ve, če ni že koga pobrala nepričakovana
smrt. Najbrž pa sklepajoč po nadaljevanju
laških nasilnih napadov, hoče Cadorna za
bodoče zasedanje laške kamore isti kak
uspeh, zlasti zavzetje Gorice v svoje opri-
schenje šestmesečnega brezuspešnega na-
padanja predložiti. Če se njegova poročila
prebira, on vedno »počasni« prodira, sedaj
je vreme slabo in drugič ker ga mora že
glava boleti v zavedanju, da sta z neuspe-
hom njegova čast in ugled zapečateni in
da s »počasnim« prodiranjem ne more ved-
no laške javnosti varati zlasti pred in med
zasedanjem parlamenta ne, kateri bo ge-
ografično bolj dočgal, koliko daleč se »po-
časni« prodira, kje je Gorica in kje je Ca-

dorna s svojo »slavno« armado. Po nade-
ljevanih napadih spoznamo, da je velik del
laške moči došlo pred Gorico iz Dolomitov,
kjer jim je seveda tamošnje mrzlo vreme
neprijetno.

Skrivamo se po kraških votlinah kot
gadje, kakor mi omenja moj rojak č. gosp.
župnik Pintar iz Renč v Vipavski dolini v
enem dopisu, »da smo gadje za Lahe.« Na
ta izraz se spominim vsakokrat, kadar le-
zemo v kako kamenito skrivališče. V teh
skrivališčih čutimo prav dobro, kadar pa-
dajo in eksplodirajo male in velike grana-
te; bobni in zračni pritisk zapre trenutno
sapo. V takih brlogih se počutimo prav
varne, ne manjka zabave, dasiravno smo
raznih narodnosti. Pod večer zakurimo v
taki votlini ogenj, pri katerem ždimo na
mokrih tleh, ker kaplja od stropa voda.
Rudeči svet ognja bliska po naših zarašče-
nih obrazih. Nehote pridejo v spomin raz-
ne povesti o roparjih ali prizori iz povesti
»Z ognjem in mečem«; če je hladno vreme,
to je če vleče tista ostra kraška burja, ki
človeka spodnešava, je tak brlog za vojaka
prava palača. Razume se, da se sme kuriti
le po noči radi dima, koji bi nas po dnevu
izdal. Na razpolago imamo čajne kotličke,
v katerih kuhamo čaj. Kadar je deževno
vreme, je v takih kotlih prav neprijet-
no, primerilo se nam je že, da je z površja
udarila voda tako, da smo morali narav-
nost bežati, ko smo preje naše premože-

nje polovili iz naraščajoče vode. Ob sebi
umevno je vselej pri takih prilikah kaj
smešnega, če zaloti voda tega ali onega v
kakem kotu spečega.

Od 28. oktobra do 11. novembra smo
trpeli mnogo vsled nalivov. Po letalnih in
strelskih jarkih je bilo do kolena voda
mešana z rdečo masno kraško prstjo.
Ves čas smo bili mokri, obleka pa je svojo
prvotno barvo docela izgubila. Tudi pre-
obuli se nismo — posuševalo se je vse na
nas in mraz nas je mučil. Soča je prestopi-
la svoje bregove in se razlila po Furlaniji.
Pozabili smo lastne muke in mokrote ob
zavesti, da Italijan pošeno »pije«. Iz-
gubil sem med drugimi dva dobra tovari-
ša rodbinska očeta, eden iz okolice Nabre-
žine in drugi od Judenburga.

Ker smo v ozadju na odmoru že tri
dni in ne vem, za kako dolgo, se tudi lah-
ko zgodi, da smo vsako uro poklicani zo-
pet v bojno vrsto, tedaj si štejemo v prijet-
no dolžnost, da cenj. bralcem opišem raz-
liko med prejšnjim in sedanjim Krasom.

Kdor je hodil po Krasu pred vojno,
njegov kameniti svet nanj ni napravil
dobrega vtisa zlasti pa ne na onega, ki je
vajen cvetočih livad, obsežnih njiv in trav-
nikov. Spominjam se še prav dobro sodbe,
ki jo je izrekel meni nekoč g. dr. J., ko je
delal tukaj orožne vaje. To danes lahko
trdim ne samo jaz, ampak sploh vsak vo-

jak in ravno nam so skale najbolj na potu
in v nadlego. Po leti je mučila žeja, po zi-
mi silovita burja. Vasi, sicer ena od druge
precej oddaljene, so danes zlasti na oni
strani Soče prazne, od nekaterih stoji le
še posamezni zidovi po koncu. Še ti bodo
zginili ob silovitosti vojne tako, da bo
zginilo do časa, ko se vrne ljudstvo, prvot-
no lice za vedno. Svetišča bodo vstala
nova iz razvalin, lepša in časa primernej-
ša. Dasiravno bode po vojni se vračajoče
ljudstvo našlo svoja ognjišča, nad katerimi
se je dan na dan zibal na verigi okrogel ba-
kren kotlič z »rumeno polento«, razdeja-
na, bode pa tudi začudeno pri pogledu
na razne naprave, o katerih se mu pred
vojno še sanjalo ni. Če se ne motim, je bila
projektivirana za Kras naprava vodovoda.
Stroški so bili preračunjeni baje na en mi-
lijon kron. Ne država, ne dežela, še manj
pa revne občine niso imele potrebnih nov-
cev. Vojaška oblast je napravila vodovod
iz kojega bode ljudstvo dobivalo zdravo
pitno vodo, ker so njegove žile napeljevale
domalega v vsako večjo vas. Kjer so bile
preje po Krasu kolovozne poti, so naprav-
ljene danes lepe ceste, utriene s parnim
valjarjem, večje ceste pa so se razširile, da
se lahko srečajo skoro štirje vozovi. Tudi
električno razsvetljavo so napeljali, dalje
telefonski in brzojavni kabel položili v
tleh. Vse to je za današnje vojne moderne
tehnike velikanske vrednosti. Ceste in po-

vilo hiš in krasnih mestnih zgradb, je povedal jasno in glasno, da Gorico naj zlo-dej vzame, ker je ni mogel dosedaj zase-sti. Že toliko tisočev italijanskih vojakov je padlo za Gorico, a vse zaman. Te tisoče je hotel Cadorna maščevati s tem, da je nedolžno Gorico demoliral.

Ali je italijanska vojska s tem, da je mesto Gorico obstreljevala, kaj pridobila na stvari sami, ni težko odgovoriti. Cadorna ni s tem nič pridobil. Naše čete stoje še vedno na Kalvariji in Oslavlju in Gorica je še vedno naša. Gorica je sicer življensko izumrla in Italijan je s svojim obstreljevanjem poglaval nekaj tisočev svojih nacio-nalnih bratov izpod gorških streh tja po svetu v revščino in brezdnomovje. Ti reve-ži »rešitelja« gotovo ne bodo blagovali. Lah pa naj še naprej ruši mestno zidovje. Glavna stvar je, da ne zruši naših čet na Kalvariji in na Oslavlju, ter doli v št. Am-brožu, v Sovodnjah, v Rubijah ter pri Bo-škinik in na Urhu (na hribu sv. Mihaela), katere čete mu zapirajo dohod v mesto.

Lahu torej vnovič povemo na polna usta: Gorico lahko še bolj poruši kakor jo je dosedaj, kajti Gorica se ne more brani-ti — zidovi zrušenih mestnih hiš ne morejo streljati in italijanskih napadov odbijati. Naša prava Gorica-trdnjava je Kalvarija, Oslavlje in Vrh nad Rubijanu: Te trdnjave naj vzame Italijan, te trdnjave naj obstre-ljuje in preмага, in ko te naše postojanke vzame, mu mesto Gorica samo pade v ro-ke, kakor zrelo jabolko. — To jabolko pa je še zeleno, prav zeleno še! Bo treba še mnogo ognjene toplote, še mnogo žrtev vojnih viharjev, predno dozori. To jabolko zori počasi in bo prej italijanska ofenziva zlomljena kot to jabolko zrelo. — Oslavlje, Kalvarija in Vrh nad Rubijami so naši bra-niki. V te zaupamo, v te gledamo in obra-čamo svoje oči. Gorica pa, nedolžna Gori-ca stoji in pade z našimi zgoraj omenjeni-mi kraji.

Hudo nam je bilo zapustiti našo ljub-ljeno Gorico, srce nam je krvavelo, ko smo opolnoči dne 23. se plazili po temnih ulicah in s strahom begali na levo in na desno pred žarečimi izstrelki, ki so tu in tam ožarjali črno temo. Srečno smo prišli čez živinski trg do št. Petra in do Volčje-drage in si s tem rešili življenje. A zavest, da nedolžna Gorica je postala žrtev laške brutalnosti in hudobije, nas je tolažila, kaj-ti brutalnost in hudobija bosta maščevani. Gorica je postala žrtev italijanske uzurpa-rije in tatinsko-roparske hudobije, a hudo-bija se bo sama kaznovala. O tem smo pre-pričani!

Le pustite, naj grmijo,
naj požigajo, morijo;
saj Gorica je avstrijska,
brez Avstrijcev — Gorice ni!

— ič.

„A rivederci.“

(France Petrovčič.)

Bilo je pred napovedjo italijanske voj-ske. Lepo majevno jutro se odpravimo —

ta so dan na dan polne vozov in avtomobi-lov, pešcev in konjkov. Čudno se pa bode zdelo marsikomu, če omenim, da je na Krasu nastalo polno večjih in manjših vasi iz barak, da, skoro cela mesta. Barake so večinoma z električno razsvetljavo. Vse barake so zaznamovane. Če se izgubiš v takem mestu, ti je treba vedeti dotično oznako in v pisarni »Lagerkommando« zveš, kje je baraka, koja se išče. Ta »La-gerkommando« je kot nekak občinski urad. Skrb za red in snago in odkazuje menja-jočim krdelem stanovanja v odpočitek. Neko noč zgubil sem se jaz v mestu barak. Cele pol ure sem taval okrog in vedno sem prišel zopet na isti prostor, kjer sem pričel iskati.

Kako pa so nastala ta selišča? Čisto lahko. Čete, ki so došle ali vrnile iz bojne črte v ozadje na odpočitek, se jim da kakih pet dni odmora, potem pa med časom do druge dispozicije vse pridno postavlja ba-rake iz kamena. Potreben les za podstreš-je pride po železnici in od tam z vozm. Barake postavlja vse moštvo tega ali one-ga krdeca. Ometa ni treba. V prostornine med kamni v zidu se nameče prsti, da se zapre burji vhod v notranjščino. Pokriva se različno in še celo z »Eternitom«. Opra-va v takih barakah je priprosta. Na vsaki strani ob stenah so narejeni iz surovih desk nekaki odri ali stelaže kot v nekaki manu-fakturni trgovini in sicer v spodnji in zgornji predal. V te predale pride moštvo tik eden poleg drugega kot slaniki v sodu. Na sredi barak stojijo peči ozir. štedilniki, vi-del sem celo take peči, kakoršne rabijo prodajalci pečenege kostanja. Pozabiti ne smem tudi kotliča za kuhanje čaja, kakorš-ne nabira za nas upravnštvo »Tagespost«. Hvalevredna misel vseh darovalcev. Ne-kočlikokrat smo že ogreli premrle ude z dobrim in gorkim čajem.

Vse to je postavilo vojaštvo samo po najbolj pustih krajih. Pri postavljanju in zidanju takih barak pa ni dneva brez ko-mičnih prizorov. Vojaki, po poklicu urad-

12 mož — malo bližje na državno mejo, kaj dela zvesti zaveznik Italijan. Lahko opravljeni, brez nahrbtnika smo imeli na-praviti kakih štirideset km tje in nazaj. Lep spomladanski izprehod, kakor nalašč.

Kmalu, eno uro hoda, smo prišli v prijazno precej veliko vas. Veselo so nas pozdravljali ljudje kot stare znance. Izpraševali so nas o tem in onem, ki služi pri polku, kajti, kakor znano je bilo pred vojsko večkrat kakšna stotnija slovenskih alpincev tam. Od tod njihovo veselje.

Po malem odpočitku smo si preskrbeli zanesljivega vodnika, ter jo krenemo na-vzgor, naravnost proti meji.

Opoldne nekako pridemo na vrh. Ob-stanemo in se obrnemo nazaj — krasen pogled. Velikastne strme gore, zelena So-ča, Tolminka in med obema trg Tolmin. Krčilo se je srce pri misli, če bi res znala kdaj pokončati vojska to lepo pokrajino. Pa kdo bi se divil lepoti naših dežel, mi nimamo časa, in tudi poklicani nismo v to. Toraj hajdimo naprej. Že prav blizu meje srečamo kmetiča. Mož precej zgovoren je pravil od Italijanov, kako da imajo vsaki teden vaje tukaj. Ravno včeraj — prvi — so šturjali tam na oni-le grič. Mi vsi, ki smo že prej imeli željo videti italijanske vojake, kar nismo hoteli čakati, da bi mož dokončal svoje pripovedovanje, temveč smo ga kar pustili, in se mu kmalu izgubili izpred oči. Pridemo do znamenja, kjer se konča naša država, čez nismo hoteli, da ne bi motili našega prijatelja Italijana. Ko korakamo dobro uro ob meji, zagledamo daleč pred seboj neko kolibo, ko si jo sko-zi daljnogled natančneje ogledamo, spo-znamo — po možu, ki je korakal gor in dol — da je italijanska straža. Predaleč je bilo do nje, pa tudi dolžnost nam ni na-lažala, da bi jih hodili dražiti. Nazaj se nam tudi ni mudilo, zato je se vsedemo na kraj odkoder smo imeli krasen razgled da-leč v Italijo. Kar zagleda četovodja, ko-maj tristo korakov pod nami, patroljo pe-tih laških vojakov alpincev. Počasi in ko-mot, puške povešene kakor lovci, so ko-rakali proti nam ne da bi nas opazili. Ko pridejo že prav blizu, vstanemo in jim sa-lutiramo. Čudeč se obstojijo. Četovodja jim razloži, seveda laško, da smo prijatelji, da med nami ni vojske. Počasi pridemo sku-paj. Kako se pa začudimo, ko nas ogo-vori slovensko: »Ali ste alpinci?« Mi mu pritrdimo. »Kako, da nimate kratkih hlač kot sem jih videl v Ljubljani?« Povemo mu, da zdaj v vojskem času smo vsi ena-ko oblečeni, samo po planinkah se spo-znamo. Vprašam ga, kako da zna sloven-sko. »Saj pri nas v Benečiji govorimo slo-vensko, pa če tudi ne bi znal bi se lahko navadil, ker sem delal v Ljubljani. Pred enim mesecem so nas poklicali pod orožje. Moral sem iti, če ne, bi ne smel nikdar več domov, smili se mi moja mati, zato sem šel.«

Skoro nad eno uro smo se pogovar-jali, tako, da je prišel tudi nam čas odri-niti nazaj k svoji četi. Kot prijatelji si po-damo roke: »A rivederci«, »na svidenje«, in razšli smo se. Dobro sem si zapomnil poteze mladega Benečana. Nazaj grede

niki (še dva učitelja imamo), drugi peki, čevljarji in krojači, postanejo kar čez noč zidarji in težaki, poleg tega so raznih na-rodnosti. Malo čudno obračajo taki ljudje ostro kraško kamenje, iz katerega naj bo stena; kaka je, si pa vsakdo lahko pred-stavlja. Iz vsake stene lahko bereš, koliko mojstrov je na nji delalo. Doleto me je, da sem bil nekoč za polirja odločen. Nad-zorjujoči častnik me je ozmerjal, da ne znam ljudem razdeliti dela in da se bo stena podrla. Drugi dan, ko je čez noč rosil dež, je dobila stena res zelo sumljivo grbo. Dobro se mi je zdela, ko smo morali v noči odkorakati proč, ker vsak trenutek sem se bal, da zaslišim ropotanje sesutega kamena moje stene. Pogosto se pa pri zi-danju naleti, da je vojak zidar druge na-rodnosti od onega, ki ga střeže in mu po-daja kamenje v roko. Primeri se, da na-stane pri delu kako nesoglasje. Ozmerjata se eden drugega prav pošteno, čeprav se ne razumeta. Mislil sem si že, da pri zi-danju babilonskega stolpa pač ni moglo biti drugače. Sveto pismo pravi, da so se jim zmešali jeziki, zato so pa tudi stene teh barak nizke, ker se mešajo jeziki.

× × ×

Kaj bo po vojni iz teh poslopij oziroma iz lesenega in železnega materiala? Ome-niti moram, da pa so nekatere barake, zla-sti one od raznih poveljstev lope, skoro cele vile. Najbrž bode po vojni se vrnivi ljudstvo, katero bo imelo lastno domovje razrušeno, dobilo te barake v bivališče odkazano. Pridne roke bodo izboljšale ne-dostatke, nastale oziroma vstale bodo no-ve naselbine, prejšnje sedaj porušene pa ne bodo več postavljali in Kras bode v gotovih odsekih dobil novo lice, nove vasi in ker se bode po vojni zopet promet z kraškim marmorjem in znanim izdelova-njem bičev gotovo povzdignil, tudi dosti novega ljudstva. — Vojska ima svoje dobre in slabe sledi.

mi je še vedno zvenel po ušesih njegov »rivederci«. Mogoče se res še kdaj sni-demo.

Bilo je dva meseca pozneje v ljutem boju za Gorico. Bataljoni alpincev so se vsipali proti našim postojankam. Že so prodrli prav do naših žičnih ovir. Kar za-gledam skozi luknjo za streljanje alpinca — Benečana. »Dominik!« zakličem veselo. Veselo se ozre odkoder se je čul glas, vrže puško proč in hoče skočiti čez raztrgane žične ovire.

Slovenci branimo koroške prehode.

Janez Sedlašek, doma iz št. Vida pri Ptujju piše s koroško-italijanske fronte:

Mi smo se precej dobro zakopali, da ne občutimo toliko mraza ter si kurimo v postojankah noč in dan. Včasih se sovraž-nika poloti želja po naših toplih postojan-kah, ali mi mu vsikdar dobro podkurimo pod pete, kadar pride Kalabrežanom kaj takega v glavo, da nas začne napadati.

Naj Vam sporočim junaški čin, ki ga je izvršil naš letalec s svojim letalnim stro-jem nad italijanskimi postojankami. Bilo je dne 18. novembra opoldne, ko se dvigne naš vrli letalec v zrak. Ko je začel svoj ne-varen polet izvrševati nad italijanskimi po-stojankami, je začelo peti iz vseh kalibrov, granate, šrapneli, puške, strojne puške, vse je rjavelo proti letalcu, ali naš letalec je mirno plul nad italijanskimi postojanka-tar opazoval njihovo gibanje in njihovo bi-vališče ter se ni zmenil za ljuto streljanje laških izdajalcev. In ko je izvršil svoj ne-varni posel, se je vrnil nepoškodovan na-zaj. Ali naenkrat, kakor da bi še kaj po-zabil ali kakor da bi hotel italijanske so-drge še bolj razjeziti, se obrne nazaj na prejšnji kraj. Seveda je bil zopet pozdrav-ljen z mnogimi šrapneli ter je že krožil ve-liki oblak dima okoli letalca od eksplo-di-ranih šrapnelov. Čez kake četrt ure se je zopet vrnil nepoškodovan nazaj. Čez dva dni pa pride italijanski letalec nas opazo-vat in je hotel tudi on pokazati svoje ju-naštvo, ali revček se je zmotil ter pozabil, da zna naša rtilerija prav dobro streljati ter je pri tretjem topovskem strelu padel z visočine na tla. Bil je popolnoma razbit. Seveda je to polentarje močno razjezilo. Začeli so nas silovito obstreljevati. Žali-bog, da je sovražnik tudi tu in tam dobro zadel. Izgubil sem tudi tukaj mnogo svo-jih junaških slovenskih tovarišev. Ali če še tako in desetkrat bolj pritiska in bota italijanska zloba v gorisko, koroško in ti-rolsko steno, ob kateri stojimo mi, nepre-magljivi Avstrijci in zvesti vojaki našega dobrega sivolasega presvitlega cesarja, nas ne bo premagal.

Sv. Miklavž na laškem bojišču.

(Rač. podčastnik C. P.)

Gotovo je bil Miklavžev večer v do-movini, posebno v beli Ljubljani veselejši kot tu pri nas pred sovražnikom na Dober-dovski planoti. Tu ne vidimo Miklavža z asistenco, sv. Antona puščavnika in celo gručo parkeljnov kot v ljubljanskem Uni-onu, tu ni prilike, da bi na Miklavžev več-er nastavljal na okno klobuk ter bi v jutro našel napolnjenega z darili kot je to mogoče doma, vendar kislih obrazov ni-smo imeli ta večer. V veliki podzemeljski votlini iz kamenov smo praznovali sv. Mi-klavža. Nastavili smo sodček vina, pripra-vili toplo in dobro večerjo ter prepevali, da je bilo veselje. Tudi vesela harmonika nam je delala zabavo. Lahko rečem prebi-valci v vaseh za nami niso imeli tako vese-lega Miklavževega večera. No marsikdo je pomislil na dom, a pri kapljici vina se je tudi to pozabilo. Zunaj votline je bila tema kot v rogu. Laške granate so udarjale na levo in desno, že smo mislili, da nam udari kaka 28 cm granata tudi v naše bi-vališče, a vedno so zgrešile, ta mogoče že nam namenjeno smrtno Miklavževo darilo, svoj cilj. Kar je pribrenčal po zraku vod-ljivi laški zrakoplov ter metal po oklici za-žigalne bombe a tudi ta ni imel sreče. Ta večer so Lahi parkrat naskočili naše po-stojanke a so se morali vsaki krat s straš-nimi izgubami obrniti. Našega Miklavža si bodo zapomnili. Kmalu po polnoči smo se med hudim artiljerijskim ognjem razšli, mimo nas so piskale svinčene a morali smo vask na svoje mesto. Nekaj jih je šlo k postajam v prve strelne jarke, nekaj na patrolje, nekaj nas je pa ostalo do jutra v votlini. Komaj se je zdanilo bila je prva moja skrb, da dobi vsak toplo kavo. A čudno je izgledala okolica pri tej votlini, kjer smo imeli Miklavžev večer, razdrob-ljene skale in velikanse luknje, da bi se skoraj z vozom lahko obrnil v njih. Lahi so si bili gotovo svesti, da so uničili vse kar je živega, a storili so nam le veliko za-bavo s tem svojim streljanjem. Od naše opazovalne postaje pa smo dobivali tele-grafisti poročila, kakšen učinek so ta večer napravile naše 30.5 cm granate. Vsled do-brih ciljev in učinkov naših možnarjev so cele gruče Italijanov frčale po zraku brez rok, nog, nekateri brez glav itd. Kot ovce zbežani so letali sem ter tja a kmalu so se

zopet nagromadili ter naskočili naše pozi-cije, a bili takoj vrženi zopet nazaj. Umi-rili so se za par ur. Najlepše Miklavževo darilo, katero smo mogli darovati Italija-nom so bile pa 30.5 cm granate. Veliko od nas pa imamo za spomin na ta Miklavžev večer razbite laške granate, katere pone-semo enkrat domov.

Iz ujetništva jim je ušel.

Josip Beci, doma iz Razbora pri Zi-danem mostu piše dne 21. novembra svo-zemu bratu z italijanskimi bojišča: »Na-znamim Ti, da sem bil en dan že italijanski ujetnik, a sem dobil priložnost, da sem jo pobrisal, kajti ni nič prijetno pri polentar-jih. Ker sem se hrabro obnašal in srečno utekel iz ujetništva, so mi naši obljubili odlikovanje. Sedaj smo 10 dni na počitni-cah v Obergurge na Tirolskem. V nekaj dneh gremo spet nazaj na fronto. Ali bo-jim se pa kar nič. Naj bo, kakor mi je od-ločeno. Saj Italijani so splošno zelo straho-petni. Kolikokrat so nas že hoteli z baje-neti napasti, ali ko zaregljajo naše strojne puške izdajalcem smrtno pesem, je pa vse zaman. — Zelo smešno je, ko upijejo itali-janski častniki »Avanti, avanti Savoja!« — ali to je vse zaman. Malokdaj se poka-žejo tako blizu, da bi mogli bajonete ra-biti. Jaz imam že čisto rjavega, ker ga skoro nikoli ne morem rabiti. Povem vam, da je eden naš vojak za deset Italijanov. Nikoli ne bom pozabil na-šega korporala, ki je šel sam z nasajenim bajonetom nad 10 Italijanov in kmalu se jih je kar osem valjalo okrog njega v krvi in dva sta mu ubežala. Četudi je dobil rane na obrazu, ali zmagovalec je pa le bil. Sploh nimajo Lahi prav nič sreče, kajti nas čuva in vodi Bog, gospod vojnih trum in zмага mora biti naša.

Vojaške zadeve.

+ Odlikovanja. Vojaški zaslužni kri-žec III. reda z vojno dekoracijo sta dobila poročnika v rezervi Franc Emmer in Ed-vard Glavac pp. št. 47. Ponovno Najvišje pohvalno priznanje stotnik Oton Grigkar in nadporočnika Gustav Furlani ter Anton Triller pp. št. 47. Najvišje pohvalno pri-znanje se je izreklo poročnikoma Pavlu Haslacher in Danijelu Devetak pri pešpol-ku št. 47, stotniku Edmundu Starkl pri pp. št. 97. — Srebrno hrabrostno svetinjo 2. vrste so dobili: Kadet Vesel Franc, eno-letni prost. desentnik Sallac Henrik, pod-desentnik Wanzenbeck Lovrenc in Hansel Karel, infanteristi Štepančič Ivan, Pilejuč Anton in Počekaj Jakob, vsi pri 5. dom. p. — Bronasto hrabrostno svetinjo so dobili: četovodje Cirjak Martin, Hafner Fr., Ki-drič Josip, Meglič Maks, Prassl Franc, Schuller Alojzij, Ulbing Franc in Žagar Fr., desentnik Vouk Jakob, poddesentniki Arne-čič Jurij, Brecl Franc, Černo Ivan, Lešnik Tomaž in Schella Avgust, vsi pri črnovoj. bat. št. IX./26; topničarja Klemenc Franc in Kurant Nikol., oba pri dom. polj. havb. bat. št. 3/45. — Najvišje pohvalno priznanje je dobil nadporočnik Robert Medič, po-veljnik neke črnovoj. pozicijske baterije; črnovoj. nadporočnik 31. črnovoj. pp. Maks Glogar. — Srebrni zaslužni križec na tra-ku hrabrostne svetinje je dobil četovodja 27. dom. p. Franc Benda. — Srebrno hra-brostno svetinjo 1. vrste je dobil narednik 157. črnovoj. bat. Vrhovnik Ivan. — Sre-brno hrabrostno svetinjo 2. vrste je dobil častniški sluga 26. dom. p. Knupleš Ivan in desentnik 27. dom. p. Stavec Ivan. — Bronasto hrabrostno svetinjo so dobili: kadet Probst Ivan in četovodja Sternad Franc, oba pri 26. dom. p.; desentniki Jesih Franc, Ivanelič Jakob, Kranjc Josip, Va-lant Andrej, Rokavec Rudolf, Turnšek Mi-hael in Adam Alojzij, predmojster Radič-nik Ignacij, vojni predmojstri Napret Iv., Borovič Franc, Potočnik Anton, Keğu Ju-riz in Lah Stefan, topničarji Oblak Mihael, Fabijan Avgust, Lamut Adolf, Zabukovšek Jurij, Lorber Ivan, Mlakar Anton, Babič Franc, Žaubi Anton, Bandel Hektor, Gra-fič Karel, Kuček Josip in Zettl Anton, vsi pri 22. dom. polj. top. div.; četovodja Ja-riz Franc, desentnika Repold Alojzij in Razpotnik Ivan, infanterista Rabič Franc in Nedog Josip in čast. sluga Longič Aloj-zij, vsi pri 4. dom. p.; četovodji Kalan Ma-tej in Petejan Franc, desentniki Podgorelec Martin, Neumann Josip in Strašek Josip, poddesentnik Marač Leopold, infanteristi Gulja Josip, Morelj Andrej in Perin Karel, vsi pri 5. dom. p.; četovodji Podgornik Al in Potočnik Franc, desentniki Hribar Franc, Krnsnik Josip, Kerč Ivan, Persig Julij, Si-monič Alojzij, Sešek Feliks, Strumbelj A. in Zabavnik Blaž, infanteristi Judež Josip, Kragelj Andrej, Strle Ivan, Stegnar Ivan, Čok Josip in Zupančič Alojzij, desentnik Krizman, vsi pri 27. dom. p.; črnovoj. inf. 87. pp. Jelen Franc. — Najvišje pohvalno priznanje je dobil črnovoj. nadporočnik A. Wehle, pri 2. zbor. tren. pov., in črnovoj. nadporočnik 6. gor. top. p. Rudolf Gmei-ner. — Zlat zaslužni križec s krono na traku hrabrostne svetinje je dobil polkovni zdravnik v Lvovu dr. Rudolf Urbančič. — Srebrno hrabrostno svetinjo 1. vrste so

dobili: narednik Mesar Alojzij, četovodja Fister Josip, tit. četovodja Glantschnig Anzelm, desetnik Treiber Peter in poddesetnik Kober Ivan, vsi pri 7. pp. — Bronasto hrabrostno svetinjo so dobili: tit. četovodja Kreger Josip, desetnik Meitner Josip in Skazel Emil, poddesetnik Freismuth A., pionirji Lorenšak Karel, Brdnik Franc, Slagovec Karel, Ribič Franc, Widmayer Josip in Tomanschger Matej, vseh 11 pri 3. pion. bat., desetnik Stropnik Franc in dragonec Podgoršek Franc, oba pri neki inf. brigadi; četovodja tit. nadlovec Karba Franc, podlovec Toplak Alojzij, lovci Mild Franc, Fičar Mihael, Hribar Ivan, Oblak Franc, Tanko Ivan, Zagorč Sebastijan, Žolgar Franc in Vrankar Pavel, vse 10 pri 7. lov. bat.; desetniki Gradišnik Franc, Luckmann Edv. in Saksida Lenard, predmojstri Gabrič Ivan, Kolbl Franc, Vrečar Ludvik, Boben Vinko, Gmeiner Ivan, Kopriva Mihael, Pehap Ivan in Pevc Anton, topničarji Kenda Avgust, Travin Franc, Gale Josip, Sturm Rudolf, Milič Josip in Pravič Ivan, vsi pri 3. polj. havb. p.; četovodja Cvetkovič Anton, desetniki Svetec Anton, Safonik Martin in Planinšek Jos., pionirji Omerzu Mihael, Bahor Alojzij, Avian Evgen, Brenko Karel, Bevčer Josip, Fiedler Franc, Uran Ivan, Vreš Josip, Vidmar Henrik, Ročnik Ivan, Milošič Jurij, Eichhofer Anton, Polak Ivan in Dodič Anton, vsi pri 3. pion. bat.

Drugič na jugu.

(Rač. podč. C. P.)

V mirnem času si človek niti predstavlja ne more tega, kar mora človek prestopiti in prenesti sedaj tu. Zdi se mi kot bi bilo človeško telo nekak stroj. Nisem pričakoval, da bom moral tudi na laško stran, torej na tretje bojišče. Ponosem sem na to, da sem dodeljen diviziji, ki je lahko rečem že parkrat zginita s površja a danes zopet stoji čela in močna. Po strašnih krvavih bojih v Srbiji, takoj po napovedi vojne, ki so trajali skoraj šest mesecev, smo priskočili na pomoč našim bratom na severu. Prišedši v Karpate ravno v najhujši zimi, smo skozi več mesecev pod milim nebom prebivali ter držali sovražnika nazaj in čakali ugodne prilike, da ga požemo tja, odkoder je prišel. In res pogin je Rus iz naše zemlje ter smo stali sedaj že daleč notri v Ruziji. Omenim pa, da tam, kjer so bili boji najhujši in kjer je bila pomoč najpotrebnejša, bila je postavljena naša divizija. Zato ni čuda, ako smo, razen par tednov, skoro vseh šestnajst mesecev v ognju. Od samega veselja pa so se nam bliskale oči, ko smo zvedeli, da gremo nad Italijana. Že smo korakali nekaj ur kar zapazimo težke eksplozije 28 cm grant. Kamenih drobcev se je vsulo na nas kot dež. A vse to še ni nič.

Smo v malem a redkem gozdičku. Od daleč se vidi cele gruča laških opazovalnih balonov. Sliši se vedno grmenje. Lahko streljajo kakor blazni če zadenejo kaj ali ne. Mislim, da je glavno opravilo laških topničarjev venomer streljati, kakor bi imeli od »štuka«. Najtežje je to, ker se ne smemo pokazati. Na Ruskem smo večkrat lahko opazovali strašne učinke težkih granat, a tu?

Kakor hitro kdo pokaže glavo — že mora žrtvovati vsled kamenih drobcev svoje življenje. Aeroplani in zrakoplovi letajo nad nami kot čmrlji, a morajo vsled naših topov marsikako grenko urco pretrpeti. Na Ruskem se je semtertja opazil kak aeroplan, a tu? Tu brenče neprenehoma okoli kot veše ponoči pa veliki zrakoplovi. A vse to ne pomaga Italijanu nič. Posebno prijetno je zvečer. V celem popolnoma temnem gozdičku ne sme goreti luč niti cigarete si ne smemo prižgati, ker nas lahko opazi Lah. Ako hočemo eden do drugega plazimo se po vseh štirih kot mali otroci. Sedaj zagradi eden za kos debela, drugi za kamen, tretji za padlo listje, drugi zopet za kako mehko stvar, saj ni čuda v tej temi. Ali vkljub temu ne izgubimo dobre volje humorja. Zaigramo na harmoniko seveda »pianissimo« kako narodno in že bi najraje zapeli na glas, da bi nas slišali Italijani a kar se začuje glas piščalke, ki je znamenje, da je tu nočni gost, laški zrakoplov. Hitro poskačemo in se poskrrijemo, da ne posveti s reflektorjem, ki ga ima s seboj na nas. Vedno se mora z dolgim nosom vrniti ali pa vsled naših topov ubrati daljšo pot čez morje. Z menažo ne morem drugače k telegrafistom v strelne jarke kot pozno v noči. Ali tudi takrat mi posvetijo laške rakete pot do mojih. No dolgo se ne bo šalil Italijan z nami. Kar nekega lepega dne bo moral Italijan se vvesti na palce in samo od daleč gledati Benetke. Še nas je precej tu od 28. julija 1914 neprenehoma na bojišču in komaj čakamo, da plačajo nekateri izmed tovarišev obljubljeno »ceho« v kaki beneški gostilni. Preje ne domov kakor iz Benetk. — Vsem znancem iskren pozdrav z tretjega bojišča s kraške zemlje.

Strašen peklenski šum.

Hraber branitelj naše slovenske zemlje, črnovojnik Josip Kleva, doma v Maliji, piše z italijanskega bojišča sledeče: Sovražnik strelja tudi daleč nazaj v rezerve. Povem Ti, da so s topovi tako hitro streljali, kakor s strojno puško. Razločil nisi strela od strela. Bilo je vse skupaj en strašen peklenski šum, da ti ni moglo goče dopovedati. Zemlja se je tresla. To so trenutki, ko Ti žvižgajo kroglo okoli glave! Eno vrže tam, drugo sem, in slišati je, kako ranjenci vzdihujejo. Naj Ti povem par slučajev, ki sem jih predvčerajšnjim doživel. Bilo je v noči od 18. na 19. novembra okoli polnoči. Bilo nas je 16 po številu. Delali smo neki zid na hribu ob luninem svitu. Kar naenkrat počí šrapnel ravno med nas, za njim drugi, tretji itd., tako da nas je od 16 mož prišlo nepoškodovanih le 8, 1 je bil mrtev, 3 težko, 4 pa lahko ranjeni, nazaj. Drugi dan popoldne sem bil na počitku za nekim zidom ter sem se dobro odel s koco. Ko sem skoraj zaspal, zaslišim naenkrat pri meni strašen pok in že se mi je nekaj valilo po glavi. Skočim po koncu. Sam smrdeči dim se je valil okrog mene. Pogledam tje, kjer sem ležal. Pod mojo glavo zagledam velik kos železa od granate, polnega lesa. Z roko ga primem. Komaj sem ga držal v roki, ker je bil še razbeljen in je hudo smrdel po smodniku. Pogledam za puško, ki je bila pri moji glavi. Ni je bilo več! Komaj sem še par kosov skupaj spravil. Cev pa peto zagledam na kupu patron, ki je bil pri meni. Pogledam precej veliko drevo, ki je skoraj popolnoma sesekano, da se še komaj drži po koncu. Sam Bog in Marija sta me obvarovala gotove smrti. Kolikrat sem bil že tako čudežno rešen.

Malenkosti od Sv. Lucije ob Soči.

Ej, Jurjev Pepi, ta je pa guncvat. Od kar je vojna, menda še ni bil pod streho. On in njegovi 10- do 12letni tovariši prevandraj vsak dan polja in travnike, kjer le slutijo, da leži kak šrapnelov lonec. Vse podrtije so že prebrskali in še vedno brskajo.

Bilo je predzadnji četrtek. Šrapnel za šrapnelom je frčal čez hrib in se razpokaval na oni strani vasi. To je bil Jurjev v svojem elementu. Takoj je bil v sredi med njimi in kakor bi vedel, kedaj pride in počí, se je potuhnil za skalo, pa prhnil zopet v smer, kjer so padale kroglice in drobci. Kovačev Romanček bi bil rad smuknil za njim, pa je še premajhen. Gleda bolj od daleč in kliče: »Aj, aj, mama, šlané!« ali pa: »Ujka, aj, aj, lanata!« Julka je njegova sestra. Sam sem videl, ko je padla 15 cm granata v sosedno hišo, dvajset korakov od nje. Prvi hip se je prestrašil vsled silovitega poka. Izbulil je oči; bos, gologlav in z odprtimi usti je stal sredi črnega dima. Toda takoj se mu je vrnila zavest in že je prekucaval kamenje in opeko razbite stene.

V resnici je čudno, kako Bog varuje male otroke. Bošnjak mi je pripovedoval: Ko so zadnjič zopet bombardirali most v Tolminu, je prišel po cesti štirileten fantič. V desnici je nosil liter mleka, levica je tiščala jabolka, zavita v ruto. Granate so padale na obe strani mosta in vojaštvo se je poskrilo. Bil sem precej dobro zavaran in sem s strahom opazoval, kaj bo z detetom. Prišel je na sredo mosta. Zaklical sem mu: »Dete, vrzi proč mleko in priteci k meni!« Odgovori mi: »Ne smem, me bo mama tepla,« in že se je zgubil v dimu. Dve uri pozneje sem ga videl v Tolminu. Objel bi ga bil malčka.

× × ×

Danes me nekoliko mrzlica grabi. Pol dne se bliža in še vedno ležim. Tam zunaj nekje sprožajo motorno baterijo. Pri vsakem udarcu se potrese postelja in strop nad mano. Premišlujem in študiram, s kakimi konjskimi silami poskočijo Lahi v zrak, ko krepira to velikansko telo. En kilogram v eni sekundi 75 cm visoko, t. j. ena konjska moč (če se ne motim). Kako mi je to prišlo v glavo. Čuden in težak račun. Hvala Bogu, da imam drugo rešitev, ki je lajša: Pri Doljah je pred kratkim jездila po cesti kavalerijska patrolja, sedem konj in sedem mož na njih. Granata je udarila v sredo med nje in vrgla vse v zrak. Glejte, tu je račun že napravljen: v zrak je zletelo sedem Lahov s sedmerimi konjskimi močmi. — Morebiti je ta račun plod moje mrzlice. Ne rečem dvakrat.

× × ×

Nedavno tega je prišel na posete Migovčev Janez iz Cerkna. Vsi smo videli, da je bil velik junak — samo smolo je imel. Čez teden dni so mu iz naše vasi poslali pesem v Cerkno. Čujem, da je tista pesem od pičice resnična, čeravno ne vemo, kdo jo je zložil in ali je dotični pesnik-kovač vreden zaupanja. Naj bo kakor hoče, pesem je pa taka:

Bilo je nekega lepega dne, iz Cerkna k nam Migovčev Janez prispel. Sredi vasi si prižiga cigar — kaj njemu takrat je vojska b'la mar! Naenkrat prižvižga in zagrmí in Janezu cigar iz usten zleti. In treba b'lo jesiha in drgnjenja, da spravli smo Janeza spet do življenja.

Ta na sebi nedolžna in neumna pesem je bila vrnjena brez vsake pripombe Mostarjem z obratno pošto in je tako slučajno prišla meni v roke. Janez se zanj ni prav nič zahvalil in tudi k Sv. Luciji ga ni več. Za tako malenkost!

× × ×

Naši begunci se vračajo. Mislim vrabce. Pobrisali so jo bili v začetku ti kosmatih strahopetci v Bačo ali na Idrijo. Ne vem, kaj se jim je tam zamerilo, ko niso bili niti v barakah niti zastraženi — prišli so nazaj. Zdaj telovadijo tam na strehi in čivkajo in kričijo, da ušesa bole. Drugi so na štajercovi murvi. Ti se ščipajo in vlačijo za ptičja ušesa. Tretji sedé na Fonomem oknu in kukajo v kamro, če bi se dalo kaj rekvirirati. Mlada gruča eksercira pod cerkvenim prašom ali se vežba v zrakoplovstvu. Ravno kar se eden spušča s cerkvene strehe. Ta dela skušnjo za pilota. Prav kakor so videli delati vojake. Preljubo veselje, o j kje si doma! Pa naj še kdo reče, da so naši vrabci neumni.

× × ×

Gotovo vsi veste, kje leži Modrej. Dobrih pet minut iz Sv. Lucije proti Tolminu. Modrejni so dobri ljudje, samo malo preveč ponosni so na one štiri sorojake, ki stojé na Attemsovi palači v Gorici. Ko sem prišel prvič v Gorico, mi pokaže oče s prstom na streho omenjene palače: »Glej jih Modrejen!« Na vprašanje, zakaj so ravno Modrejeni, ni vedel odgovora. V te štiri kamnite može so naši sosede naravnost zadivljeni.

V njim imenu prosim, naj vendar kdo sporoči iz Gorice, kakšna je usoda onih mož, da ne bodo Modrejeni preveč skrbeli. Saj ne bo zastoj.

Pismo iz Italije

je prišlo 30. novembra, ki jo je pisal bogoslovec Ludovik Zorzut iz Medane v Brdeh v italijanskem jeziku. Glasi se: Dragi! 7. oktobra sem dobil Tvojo karto z drugimi osmimi iz Avstrije. Skoro vsi se obračajo do mene iskajoč svoje sorodnike in sodeželane, ki so sedaj v notranji deželi Italije, vendar dosedaj, žalibog, ne morem dati nobenega gotovega naslova, oziroma pojasnila o interniranih, dokler nisem bolj informiran. Vsi internirani iz Cremona smo bili odvedeni prosto — kot begunci — v posameznih skupinah (30) v razne kraje Italije. — Tu je črtala cenzura stavek, ki sem ga prebral tako: »V Turinu je nastanjenih okoli 8000! slovenskih beguncev iz ... krajev; — med katerimi je kot dušni pastir vlč. g. kurat Alf. Blažko, ki stanuje v Turinu (via Carlo Vidua 32 — Martinetto — Salesiani). Govori se, da bodo tudi ti prestavljeni drugam? To je druga težava iskati internirane. Toda na vsak način obvestim kakor hitro mogoče »Slovenca« z natančnimi naslovi naših bolj znanih beguncev in tako bodo njih sorodniki in znanci obveščeni v časopisu. Od 20. septembra dalje bivam z očetom v mestecu Kampanji (9000 prebivalcev). — Tu je zopet črtala italijanska cenzura precej dolg stavek. — Dalje piše: Tu imamo najboljše upanje, da se vrnemo kmalu v naše kraje, v domovino. Od doma mi pišejo, da se odpre 16. t. m. (t. j. meseca oktobra) ljudska šola v Medani in tako je mogoče, da se vrne oče kot nadučitelj domov. (Ako se je res odprla, mi ni znano.) Ko smo šli skozi Rim in Napolj, smo videli lepoto italijanskega kraljestva — a domovina je daleč.

Prosim, pišite beguncem (interniranim) dopisnice »Rdečega križa« z odgovorom. Vse to priobči v časopisih. — Pozdrav vsem Tvoj iskreni prijatelj Ludovik Zorzut, beguncem, Campagna, Provincia di Salerno, Italia, Bassa.

Žensko delo.

Vojna uprava namerava, kakor smo zvedeli, pridobiti ženstvo za industrijska in druga dela v veliko večjem obsegu, nego doslej.

Armada bi imela od tega mnogo koristi. Predvsem bi se s pritegnitvijo številnih ženskih delavk se znatno zvišala sposobnost tovarn, ki delajo za vojsko. Marsikakota potreščina armade bi se mogla boljše in hitreje pokriti. In — kar je za skupni vojni uspeh, pa tudi za našo gospodarsko bodočnost velikega pomena — tudi našim zaveznikom bi se potem v naši industriji odprli bogatejši viri za njihove potreščine. Dalje bi s pritegnitvijo ženskega življa oprostilo znatno število za vojno sposobnih in vojaško izobraženih mož za službo na fronti.

Fronta pa je torišče za vsakega za orožje sposobnega moža. Vsak posameznik stremi za tem, da pride tjakaj.

Da ne gre samo za to, da se samo prosti delavec zamenja z delavko, marveč da more naše inteligentno ženstvo nadomestiti tudi marsikatero industrijskega uradnika, s čemer bi se pridobilo mnogo častnikov, se razume samo posebi. Sicer pa to ne velja samo za industrijo, marveč tudi za mnoge druge poklice, v katerih je danes še marsikateri za vojno navdušen in za vojno službo mladi mož privezan ob pisalno mizo, dasiravno bi moglo njegovo službo tekom vojne prav dobro opravljati pametno dekle.

Porabnost ženske v praktičnem življenju je ena izmed velikih spoznanj v sedanjih vojni. Kamorkoli je bila postavljena, povsodi je zadostila zahtevam. Da more nadomestiti moža v zaledju v mnogoterih poklicih, to v tem težkem času dan za dnevom dokazujejo mnoge žene ter bodo v bodoče še v veliko večjem številu. Danes ženske ne služijo samo kot sprevodnice na cestnih železnikih itd., marveč delajo vrle žene tudi v kovinskih obratih na mestih, ki so se preje smatrala kot izključno torišče moških. Moški tovariši pa s spoštovanjem gledajo na te vrle delavke. Da, mnogokrat je nastala neka vrsta razveseljivega tekmovanja med moškim in žensko, ki delata ramo ob rami.

Ni dvoma: Za armado delujoča ženska je vojak zaledja!

Da bo to skozi in skozi, treba enotno organizirati ženska društva in njihove ustanove ter pridobiti tovarne in druge delavnice za poizkus, da nastavi ženske v večjem številu.

Marsikaka mati, ki dopoldne oskrbuje svoje otroke, bi mogla popoldne izročiti družino v nadzorovanje sorodnikom, otroškemu vrtcu ali podobnim zavodom, sama pa vršiti popoldnevno industrijsko ali kako drugo delo in tako pripomoči tudi k preživljanju družine.

Kakšne posledice bi rodila ženska mobilizacija v prihodnjem miru?

Da bi bili moški izrinjeni? Gotovo ne! Pripravljeni moramo biti na to, da se gospodarsko življenje po vojni močno dvigne. Z industrializacijo ženske v sedanjem vojnem času bi se na to dobro pripravili. Da bodo morale delavke nadomestiti padle ali invalidne moške, je samo po sebi umevno. Padlega junaka zastopa potem njegova žena, njegova hči, ki bosta na ta način tudi najboljše preskrbljeni. Mnogo žensk pa se bo po vojni vrnilo zopet na deželo, v kuhinjo itd. ter tedaj ne bodo odjedale moških mest, marveč žene, ki bodo mogle s ponosom reči o sebi: Tudi jaz sem doprinesla k veliki zmagi!

Pričakovati je pač, da bo našla ta nameravana akcija, ki stremi ob enem tudi za socialnimi cilji, najdalekosežnejšo podporo vseh krogov; oblasti, tovarniška vodstva in ne v zadnji vrsti občine morejo s pojasnjevanjem, vzpodbudo, sodelovanjem, propagando itd. vršiti neprecenljivo službo v korist domovini. Osební oziri morajo stopiti v ozadje, kjer gre za velike cilje.

Kakor nam je znano, sprejema vojno ministrstvo, dobro poznavajoč vrednost patriotskega sodelovanja, vsikdar rade morebitne predloge. V stvareh, ki se tičejo akcije, o kateri smo tu govorili, je specialno pristojno mesto: Kontrollkommission des Kriegsministeriums für Enthobene, Wien, I. Riemergasse Nr. 9.

Razen obsežnega zaposlenja žensk v obratih se namerava pritegniti tudi vojne invalide, ujetnike, nepoškodovane brezposelne begunce, poskrbelo bo za brezplačne ženske kurze na obrtnih šolah, ustanovile nove obrtne šole, tovarniške šole in otroški vrtci za razbremenitev zunaj doma zaposlenih mater, vse samo stvarí, ki naj dovejejo orožni vili monarhiji novo moč in nov zamah, da se tako pospeši skorajšen zmagovit konec vojne.

Črnogorske Irtnjave.

Sedaj ko prodirajo zavezniške čete na črti Plevlje—Djakova, bodo marsikoga zanimala črnogorske Irtnjave in utrjeni kraji. Na severni meji, proti kateri se je pričela najprej avstrijska ofenziva, se nahaja le malo utrjenih postojank in fortov, s katerimi bi bila zavarovana črnogorska meja. Da je meja tukaj tako malo utrjena leži vzrok v tem, ker je gorata pokrajina že sama na sebi naravna trdnjava in so poleg tega črnogorski vojaki že iz mlada navajeni gorskih bojev.

Avstrijska ofenziva vzhodno od Trebinja in južno od Bileka se je razvijala proti nad 1000 m visokom Ilinem Brdu. Tu se je nahajala utrjena črnogorska postojanka, ki ni bila toliko umetno kot pa že od narave močna. Razen te južne točke avstrijske ofenzive, se je pričelo napadati Črnogoro tudi še od Avtove. Tukaj je bila ofenziva naperjena proti prelazu Duga, ki gre v smeri od severa proti jugu od Gile proti Nikšiću, proti kraju, ki je zelo utrjen, čez črnogorsko gorovje. Na tem prelazu se nahaja cela vrsta utrdb, katerega prva je fort Presjeka, ki leži ob vzhodu prelaza, Druga dva forta, Zlostno in Noz-

drve, sta primeroma moderno in dobro zgrajena. Zahodno od tu se nahaja utrjena postojanka in sicer pri Renovcu. Dalje proti vzhodu na meji proti Srbiji se nahaja vrsta zapor, katerih najbolj severna je Plevlje. Dalje proti jugu, neposredno na višini pri Mitrovici se nahajajo fort Berane in še dalje proti jugu je utrjena postojanka Peč, ki varuje cesto vodečo v Prištino in leži približno v isti višini z mestom.

Na južni meji najdemo južno od Berane v dolini Tare, zelo važne črnogorske mejne reke, ki tečejo od juga proti severu, forte Kalašin, ki so že precej daleč od meje. Najbolj važni črnogorski trdnjavski sistem se nahaja severno od Skaderskega jezera, za katerim črnogorci že od nekdaj tako hrepene. Okoli močno zgrajenega območja Podgorice se vrste v krogu močni kraji in utrjene postojanke. Jugozahodno od trdnjave Podgorica leži nedaleč od Skaderskega jezera gorska trdnjava Sabljak. Vzhodno od nje leži vrsta fortov, ki so zbrani v skupino okoli forte Tuši, južno od Podgorice. Severno od te glavne trdnjave se nahaja fort Zbuš, ki tvori s trdnjavo Podgorica zelo močno utrjeno črto. Ta trdnjavska črta brani cesto ki vodi proti jugozahodu v glavno črnogorsko mesto Cetinje in cesto ki pelje proti jugu k Skaderskem jezeru. Severno od Zbuša leži že zgoraj omenjena trdnjava Nikšić.

Poročalo se je že, da so črnogorske trdnjave moderno opremljene in sicer deloma pa z angleškimi topovi. Splošno se pa more pričakovati, da se črnogorske trdnjave ne bodo mogle dolgo upirati — kakor se tudi niso srbske, — sovražniku, ki je že pred meseci na najsijajnejši način dokazal, kako se osvajajo najmočnejše trdnjave.

Ogrski državni zbor.

Budimpešta, 10. decembra.

Vojni dobički in vojni stroški.

Poslanec Szterenyi se pritožuje, da je bilo ogrsko gospodarsko življenje v kljub najboljšim namenom skupnega vojnega ministra pri vojaških dobavah oškodovano za več sto milijonov. Zadnje polletne bilance bank opravičujejo, da se tudi novi dohodki bank obdavčijo po novi vojnodohodninski postavi. Govornik izračuna, da je Ogrska dosedaj dala za vojne stroške približno 6 in pol milijarde. V drugem vojnem letu bi prišlo na Ogrsko okoli 9 do 10 milijard. Poljedelstvo v deželi je treba izboljšati, ravno tako tudi industrijo.

Ob Soči boji ponehali.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.
Dunaj, 10. decembra. Uradno se poroča:

Na primorski bojni črti je bilo včeraj izjemno ognja artiljerije in manjših podjetij mirno. Sovražnik deluje dalje pred utrjenimi prostori Lardaro in Riva. Italijanska pehota je napadla popoldne naše postojanke na Monte Vies in zahodno od tam med Chiese in dolino Conci. Odbili smo jih popolnoma s težkimi izgubami za nje.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

× × ×

Tretja bitka pri Gorici se je po približno tridnevni artiljerijski pripravi pričela 16. oktobra z italijanskimi pehotnimi napadi, 29. oktobra je dosegla višek in se je 30. oktobra, t. j. 14. dan bitke, končala zmagovalno za naše čete; sledil je en dan miru, nakar so se na skrajšani napadalni fronti vršili še nadaljnje tri dni boji, dokler se 4. novembra, t. j. 20. dan bitke, niso popolnoma končali.

Natančno vzeto moramo smatrati dan 30. oktobra kot zadnji dan tretje soške bitke, dejansko pa moramo priznati, da se je končala šele 4. novembra.

Četrta soška bitka se je pričela dne 9. novembra. 26. novembra se je razširila na celo fronto od severno od Tolmina pa do morja, nakar se je 29. novembra, t. j. 21. dan, osredotočila na silne napade na hrib sv. Mihaela. Ker so se ti napadi za Italijane tako nesrečno končali, je bilo že 30. novembra opaziti, da se je italijanska ofenzivna sila zmanjšala. 2. decembra so omejili Italijani svoje že itak slabotnejše napade na prostor zahodno od Gorice in do doberdobske planote, to je na polovico svojega prejšnjega napadalnega prostora, in so na tem prostoru nadaljevali z napadi tudi 3. decembra.

Dne 4. decembra je le še pri Oslavju prišlo do napadalnih poizkusov Italijanov na obeh straneh omenjenega kraja. Tudi 5. decembra so se med trajnim topovskim ognjem vršili le neznatni laški napadi na doberdobski planoti.

Dne 6. decembra je položaj ostal neizpremenjen, zato so pa Italijani 7. decembra na ozkem prostoru na obeh straneh sv. Mihaela z močnimi silami napadli; ponovno so vdrl v naše črte, pa bili vedno

Prav je, da je vlada pričela pogajanja glede nagodbe z Avstrijo. Želi do zblizanja z Nemčijo, toda gospodarsko neodvisnost Ogrske je treba zavarovati.

Finančni minister Telezsky zavrača očitke, da se vlada ni brigala za interese malih obrtnikov. Glede vojnega obdavčenja bank pravi minister, da vprašanje obdavčenja vojnih dobičkov ni tako enostavno. Obdavčiti je treba vse zaslužke in dobičke med vojno, ne samo one pri vojnih dobavah. Kdor je zaslužil več kakor v normalnih časih, naj plača posebej davek. Ta davek pa ima na Ogrskem tri težave: ker je Ogrska predvsem poljedelska država, pade največji del vojnih dobičkov na poljedelca. Vprašanje pa je, ali so ti večji dohodki res dobiček, kajti poljedelec je samo svoj obratni kapital izpremenil v denar. Tega je več, blaga manj. Z ozirom na tesno vez z Avstrijo je treba davčno breme v obeh državah na enak način razdeliti, da ne bodo preveč trpeli ogrski dobavitelji. Minister je tedaj proti temu, da bi se to vprašanje rešilo enostransko pred koncem vojne. Končno minister zavrača očitke na banke in vlado glede njene akcije o preskrbi. Vlada se je trudila na vso moč, pa občinstvo samo je ni dovolj podpiralo.

Izjava Hrvatov.

V popoldanski seji je hrvatski poslanec Hreljanović podal sledečo izjavo: »Včerajšnja izjava ministrskega predsednika, ki je dokazal največjo naklonjenost željam hrvatskih poslancev, je zopet pokazala njegovo popolno razumevanje za državopravni položaj kraljevine Hrvatske. Govornik s polnim priznanjem ugotavlja, da se ministrova izjava glede ureditve malega grba popolnoma strinja s skupnim državnim temeljnim zakonom, s katerim stoje sedanje naredbe glede grbov v nasprotju. Izjava ministrskega predsednika bo tudi na Hrvatskem okrepila vero in zaupanje v bodoče skupno in plodonosno delovanje obeh bratskih narodov. (Živahno pritrdjevanje.) Izjava ministrskega predsednika je ustregla našemu pričakovanju, zato sprejememo indelmitno predlogo.

Posl. Saghy od neodvisne stranke zahteva, da naj vlada kmalu predloži celoten proračun. Pri sedanjih in bodočih pogajanjih se mora na vsak način zagotoviti popolna gospodarska neodvisnost ogrske države.

Posl. Krolopp pravi, da ni kmetijstvo krivo splošne draginje. Od visokih žitnih cen je imel najmanj jdbička kmet.

Posl. Huszar (ljudska stranka) vpraša, ali so v Belgradu res odstranili razobešeno ogrsko zastavo.

tinec ljubi. Silnejša in močnejša je njegova ljubezen nego dušmanska mržnja!

V razdraženem besu izdajniške duše so navalili danes Italijani s premočnimi silami na naše pri O. in P. in se zgrabili z dalmatinskimi sokoli. Borba je bila grozna, strahovita in je trajala od 11. ure dopoldne do 5. ure popoldne, toda kako? Tu se je borilo prsi ob prsih, z ročnimi granatami, puškimi kopiti, bodali in celo s kamenjem. Petkrat je navalil naš največji dušmanin na sinove Dalmacije, petkrat so ga na rečni način odbili; a ko je v obupu še šestič navalil, tedaj je Italijan pod peto junaških Dalmatincev bolestno zaječal, genij slavne monarhije pa je z lovorjevim vencem venčal glavo hrabrega stotnika B., poveljnika dalmatinskega bataljona.

Naš slavni vodja, ki mu je v visokih Karpatih krog glave zasijala aureola slave, je ta večer vznešen nad orjaškim junastvom svojih otrok in bratov tako-le čestital:

Čestitam dalmatinskemu bataljonu... radi krasnega današnjega uspeha. Ponosen sem, da imam v svoji armadi ob Soči ta junaški polk.

B l. r.

Naši so tudi ob tej priliki ujeli več italijanskih častnikov in vojakov.

Sovražno topovje je z žgočimi krogli obsipalo višino 38 in C. Ob 11. uri dopoldne je Lah jurišal na višino in bil odbit, potolčen in poražen. Tedaj ga je napadla naša artiljerija. Uspeh diven, italijanske izgube preogromne.

V orkanu strašnega ognja je stal danes dolgi prostor od K. do predmostja pri T. Krog 10. ure dopoldne so močne sovražne sile navalile na naše pri M. V. Tam, kjer jim je uspelo, da so se približali našim okopom, je nastala strašna borba prsi ob prsih. Naši razdraženi levi so iztirali Cadornove vojske in ujeli 4 častnike in 270 moč alpskega polka št. 4. in pehotnih polkov št. 89 in 90. Sovražni juriš na M. V. se je izjalovil v ljutosti našega ognja. Poizkus, da se približajo predmostju so plačali Italijani z mnogimi žrtvami; na bojišču so pustili 180 mrtvih.

In ni še dovolj za danes! V strašnem naskoku pri P. so prodrli Italijani v nekatere naše jarke. Krog poldne je sledil orjaški protinapad, v katerem je bil Italijan izgnan in do tal potolčen. Tudi poizkusi proti G. b. so bili v spočetku zadušeni.

Švedska strokovnjaška sodba o naši bojni črti proti Italiji.

Švedski polkovnik Ackermann se je mudil nekaj tednov na avstrijski bojni črti proti Italiji. Ko se je te dni vrnil v Stockholm, je izjavil, da se je po njegovi sodbi italijanska vojska v cellem obsegu izjalovila. Nikjer se ni posrečilo Italijanom, da bi dosegli kak vojaško važen uspeh. Avstrijske postojanke so zgrajene kakor trdnjave in so v vseh okolišnostih sposobne za odpor. Ker jih vedno izpopolnjujejo, so tudi vedno silnejše. Vsak dan morejo Italijani manj upati, da prodro avstrijsko črto. Čete so navdušene, tudi civilno prebivalstvo v obmejnih ozemljih, ne izvenzli italijanskih slojev, napravi najboljši vtis.

Italijani o našem odporu na soški fronti. Cenzur. »Karnisch-Julische Kriegszeitung« poroča:

»Giornale d'Italia« naglašja da se italijanska ofenziva trdovratno in krepko nadaljuje na celi soški fronti, posebno pa proti utrjenim taboroma Gorici in Tolminu. Avstrijska bramba, ki uživa prednost prevladujočih neravnih postojank in v naprej pripravljenega terena, se trdovratno upira našemu neodoljivemu pritisku, toda moč naše akcije nikoli ne popušča. Natlačni in strašni ogenj naše artiljerije in sijajni napadi naše infanterije so prizadeali sovražniku ogromne izgube. Kakor izpričujejo ujetniki, je znašalo število teh izgub od 18. oktobra dalje približno 10.000 mož.

Dejstvo, da je naša mogočna in trajna ofenziva prisilila Avstrijce in Ogre, da skoraj popolnoma mirujejo za svojimi gostimi črtami okopov in žičnih ovir, je v nekaterih listih obudilo mnenje, da so čete, ki jih je Avstrija poslala proti nam maloštevilne in manjvredne. Resnica pa je, da stoje proti nam najboljše čete cesarstva, t. j. tirolski armadni zbor, ki mu pripadajo polki cesarskih lovcev, dva bosensko-hercegovaški armadni zbori, ki sta posebno izvežbana za gorsko vojno, celokupni ogrski armadni zbori nadvojvode Jožefa, cel graški armadni zbor z njegovimi močnimi kontingenti s Koroškega, Kranjskega, Hrvatskega in ponesreči tudi iz italijanske (?) primorske pokrajine, kakor tudi iz drugih armadnih zborov in divizij, ki so sicer nanovo osnovani, a jih sestavljajo čete prve linije. Nedvomno ima Avstrija za temi množicami redne vojske še vsakovrstne druge enote. Toda izmed 300 bataljonov, ki tvorijo armade Borojevič, Rohr in Dankl, je samo ena četrtina črnovojni čet, katerih bojna vrednost v brambni vojni ni dosti manjša kakor redne vojske.

Koliko ladij so že izgubili Italijani.

Potop male laške križarke, o katerem je poročalo poveljstvo naše mornarice, za-

dene zelo občutno italijansko vojno brodogradnjo, ker razpolaga le z 9 malimi križarkami, ki obsegata dve najmanjši 1300, največje pa 3600 do 3800 ton. Modernih je le 6; vsled česar so Italijani po vsaki izgubi zelo zadeti. Poleg navedene križarke je izgubila Italija 4 podmorske čolne, in sicer 10. junija, 29. julija, 5. in 10. avgusta, dalje 3 torpedovke in 3 torpedne rušilce 24. majnika, 26. junija in 2. julija, 2 oklopni križarki. »Amalfi« s 14.000 tonami je 7. julija 1915 torpediral na severnem Jadranskem morju nek naš podmorski čoln, kakor je bila po našem podmorskem čolnu dne 18. julija torpedirana pri Dubrovniku oklopna križarka »Giuseppe Garibaldi« s 7400 tonami. Eksplozirala je 27. septembra 1915 v brindiskem pristanišču 13.400-tonska linijska ladja »Benedetto Brin«. — Težko sta baje poškodovani še dve drugi linijski ladji.

Italijanska zbornica.

Kolin. (Kor. ur.) Zbornica je 10. t. m. ob slabi udeležbi nadaljevala razpravo o podaljšanju začasnega proračuna. Poslanec Nofri se pritožuje, ker so se podvojile in potrojile cene bistveno potrebnih stvari. Delavčev življenje se je podražilo za 53 odstotkov. Podpredsednik Rava se zavzema, naj država opleni premoženje in dohodke samostanov in cerkva ne glede na občutljivost cerkvenih oblasti v korist vojaških rodbin. Poslanec Cerajani izvaja, da so uničene finance občin. Na vprašanje poslanca Colonna izjavi državni podtajnik za zunanje stvari, Borsarelli, da se proti nemškimi državljanom in proti nemškemu premoženju ni ničesar ukrenilo, ker so med Italijo in Nemčijo prekinjene le diplomatske zveze. Poslanec Altobelli vpraša, če so prepustili italijanskim paroplovnim družbam, ki so po podmorskih čolnih izgubile parnike »Ancona«, »Firenze« in »Bosnia«, tri v Neapelju in v Genovi zasidrane nemške parnike kot nadomestilo. — Ne ve se, če vlada odgovori na to vprašanje.

Poročilo laškega finančnega ministra.

Rim, 10. decembra. Zakladni minister je v poslaniški zbornici, navzočih je bilo le polovico poslancev, poročal o finančnem položaju in pojasnjeval zakonski načrt o podaljšanju začasnega proračuna do konca računskega leta, torej do konca junija 1916 in o potrditvi novih davkov in izprememb v državni upravi potom odredb Nakazane plačilne obveznosti od začetka 1914 do konca novembra, torej ne vseh vojnih izdatkov, ceni na 5100 milijonov lir in dosedanje mesečne ne na manj kakor na 500 milijonov lir. Dalje se mora priradunati na izredne izdatke 94 milijonov lir na škodo finančnih operacij, na potres 32 milijonov, za obrambo Eritreje in dežele Somali 15 milijonov in 16 milijonov podpor italijanskim izseljencem, ki so se vrnili domov. Izdatno so se znižali dohodki iz carin in državnih železnic. Državna blagajna razpolaga zdaj le še s kreditom nad 1250 milijonov lir in mora zato v kratkem zopet najeti novo notranje posojilo. O proračunu za finančno leto, ki se prične 1. jul. 1916, izjavi zakladni minister, da temelji na že pričetem mirnem delovanju in napredovanju. Izdatki novega bodočega proračuna so glede na dohodek in izdatek proračunani tako, kakor v prejšnjih rednih razmerah. Finančni minister priznava, da je obdavčenje tudi težko zadelo reвно prebivalstvo in da se draginja živil množi, kar še bolj vzbuja skrb, ker pada vrednost italijanskega papirnatega denarja. K razpravi navedenega zakonskega načrta se je prijavilo 70 poslancev. Prvi govornik, socialist Labriola, je izjavil: Sramota je, ker je vlada cene tako povišala, da jih reveži ne morejo zmagati. Poslanec Ferri in socialistična stranka zbornice predložita dnevne rede, ki jih, kakor se zdi, podpira tudi veliko Giolittijevih pristavev in ki bodo povzročile novo glasovanje o zaupnici vladi. Začasnega proračuna nočejo dovoliti do konca junija, marveč do konca marca, da vzdrže nadzorstvo in sodelovanje zbornice. »Giornale d'Italia« izjavlja, da so taki dnevniki redi nesprejemljivi in ljuto napada spletkarje, ker samoljubno preganjajo zaslužno Salandrovo ministrstvo.

Znamenje miru?

Iz govora italijanskega ministra Careano se mora povdariti, da je o proračunskem letu, ki se prične 1. julija 1916, rekel, da bo proračun sestavljen na podlagi zopet pričete mirnega delovanja in napredovanja. Je-li to golob z oljino vejico, ki napoveduje vpadanje vesoljnega potopa?

Lahom ugaja avstrijska veleposlaniška palača v Rimu.

Lugano. Italijanska zbornica je razpravljala o interpelacijah poslancev Faustina in Cotunio, ker se zavlačuje zaplenitev avstrijske veleposlaniške palače »Palazzo Venezia«. Poslanca sta obvestila, da so se v njej shajali tajno sovražniki Italije, dokler se je nahajalo v njej avstrijsko veleposlaništvo. Državni tajnik notranjih stvari je odgovoril, da vprašanje o zaplenbi še ni zrelo, a vlada jo strogo straži ka-

kor sploh vsa sovražnikova poslopja. Upa, da se želja vseh Italijanov kmalu izpolni.

Italijo odrivajo.

Lugano, 10. decembra. V Rimu so zelo presenečeni, ker se tudi drugega fran-

cosko-angleškega vojnega sveta ne udeležuje general Porro. Sodijo, da se hoče na ta način demonstrirati proti Italiji, ker se ne udeležuje balkanske akcije.

Bolgari se bližajo grški meji. — Umikanje angleških in francoskih čet.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 10. decembra. Uradno se poroča:

Južno od črnogorske meje se nadaljujejo zasledovalni boji.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 10. decembra. Veliki glavni stan:

Armada generala pl. Kövesza je privredla v zadnjih dveh dneh približno 1200 ujetnikov.

Pri armadi generala pl. Gallwitzja nobenih bistvenih dogodkov.

Bolgarske čete so vzele Angležem južno od Strumice 10 topov.

Vrhovno vojno vodstvo.

× × ×

Črnogorsko uradno poročilo.

Rim, 9. decembra. (Kor. ur.) Črnogorski generalni konzulat objavlja naslednjo uradno brzojavko iz Cetinja:

Nase čete so 6. t. m. izvedle protinapad v smeri na Jabuko in vrgle sovražnika onostran Črnega vrha nazaj. Ujeli smo 17 mož. Na ostalih frontah neznatni boji prednjih straž.

Francosko uradno poročilo.

Pariz, 8. decembra. Orientalska armada: Od zadnjega poročila so izvedli Bolgari na raznih točkah silne napade, katere smo vse z velikimi izgubami za sovražnika odbili. Boj traja še pri vardarskem mostu pri Gradsku.

× × ×

Bolgari proti Francozom.

Atene. (Kor. ur.) »Agence Havas«: Na francoski fronti postaja vedno živahnješe. Bolgari ne preganjajo Srbov v Albaniji več in zbirajo znatne sile proti Francozom. Zavezniki so zasedli novo črto, ki je bolj blizu Solunu kakor je bila stara.

Bolgarski napad na Angleže.

London. (Kor. ur.) Vojni urad je poročal 9. t. m.: Bolgari so 6. decembra napadli po ljuhem obstreljevanju nase čete zahodno od jezera Doiran. Bolgarske oddelke, ki so vdrl v najspredejnje strelske jarke, smo pregnali takoj z bajonetom. Bolgari so 7. decembra jutraj zopet napadli in so pregnali s premočjo nase čete iz njih postojan. V varstvu teme so se umaknile čete v novo postojanko. O naših izgubah še ni nič znanega. Angleškim četam se je posrečilo, da so odbile 8. decembra vse napade. Zvečer so jih radi stika s splošno bojno črto umaknili v nove postojanke.

Francozi se umikajo v Solun.

Atene. (Kor. ur.) Reuter poroča iz aradnega grškega vira: Angleško-francoske čete se umikajo proti grški meji.

Berlin. »Berliner Tageblatt«: Angleško-francoske čete so oddaljene le še 40 kilometrov od grške meje.

Lugano. Magrini je brzojavil v sredo zvečer »Seculu«: Angleži in Francozi so uvedli umikanje. Izostala so namreč ojačenja, brez katerih je odpor nemogoč. Čete Gallwitzove armade stoje pri Demirkapu, nemški jezdec pa pri Strumici, kjer se poizkuša prekiniti železnico. Trdi boji se bijejo pri Valandovu. Sarraile je izpraznil Demirkapu, uničil je kolodvor, železniški most in materialno zalogo. Izpraznili so Strumico in lazaret pri Gevgeli. Vse zbirajo v Solunu, kjer se nahaja že veliko beguncev. Nasproti tem resničnim opisom o položaju pa govori srbsko poslanstvo v Rimu o armadi 220.000 Srbov, ki stoji v Albaniji pripravljena na boj.

Ententine čete se umikajo.

Atene, 9. decembra. (Kor. ur.) Poročevalec Reuterjevega urada je zvedel iz grških uradnih virov, da francosko-angleške čete nadaljujejo svoje umikanje proti grški meji.

Razbita francoka vojna skupina.

Solun. Zanimivo je poročilo, da je več tisoč Francozov, ki so se vojskovali s Srbi v prelazih Babuna, pritegnjenih begu Srbov in da so izgubili stik s francoskimi glavnimi silami. Pri Demir Kapu in Valandovu se nadaljujejo boji med Francozi in Bolgari. Bolgari so privedli veliko težkih topov, s katerimi sipajo uničevalen ogenj na francoske strelske jarke. Francozi so morali zopet popustiti Demir Kapu, ki so ga že prej enkrat izgubili.

Lugano. Milanski listi poročajo iz Soluna: Poročila o bojih ob Vardaru so zelo neugodna. Francozi so morali izprazniti več krajev in prepustiti tudi važne dele železniške proge.

Nova izkrcavanja v Solunu.

Sofija, 10. decembra. Izkrcavanja v Solunu trajajo dalje. Dosedaj je bilo vsega skupaj izkrcanih 172.000 mož, med njimi 66.000 Angležev. Tretjina izkrcanih čet pa spada k trenu. Zadnje dni se je izkrcalo 22.000 mož.

Ententa ne gre iz Soluna.

London, 10. decembra. (Kor. ur.) »Times« poročajo iz Pariza: Obstoji vzrok za domnevo, da je vojni svet zaveznikov sklenil, da pod nobenim pogojem ne opusti solunske ekspedicije.

Dolgotrajni vojni svet.

Amsterdam, 10. decembra. Dolgotrajni vojni svet v Parizu, katerega se udeležuje sedem držav, razširja pesimistično razpoloženje v Londonu. Tam nihče več ne dvomi, da bo vsa Črnagora z Albanijo vred zasedena, predno bodo mogli priti na pomoč Italijani. Tudi solunska ekspedicijo smatrajo za izgubljeno.

Joffre odpotuje na balkansko bojišče.

Basel. Iz Pariza: Joffre odpotuje v kratkem na balkansko bojišče, ker pričakujejo iz Caillauxove skupine v zbornici vprašanja o nujnem pojasnilu izgubpolnih francoskih vojaških operacijah na Balkanu.

Črnogorski kralj Nikolaj išče zdravja v Italiji.

Lugano. »Tribuna« in »Popolo d' Italia« poročata, da se poda te dni kralj Nikolaj v Italijo. Njegovi zdravniki so izjavili, da o jstro črnogorsko podnebje škoduje kraljevemu zdravju in mu ukazali, da mora čez zimo v Italijo. Stanoval bo najbrže na svojem gradu v Siciliji. Vladne posle bo vodil v Nikolajevi nenavzočnosti prestolonaslednik Danilo.

Prvi vlak med Nišem in Belgradom.

Sofija. Dne 16. decembra vozi prvi poizkusni vlak med Nišem in Belgradom.

× × ×

Grški kralj pravi, naj ententine čete odidejo.

Rotterdam, 10. decembra. Neko londonsko poročilo pravi, da je položaj solunske ekspedicije žalosten in nevaren. Grški kralj očitno omenja, da so ententine čete sedaj odveč, ko je srbska armada pregnana iz Srbije. To svoje naziranje je sporočil francosko-angleškemu glavnemu stanu in je povdaril: 1. da je vojna v Srbiji končana, 2. da ni več razloga, da bi ententine čete še nadalje ostale v premagani Srbiji, 3. da bo sovražnik ententine čete najbrže potisnil na grško ozemlje. Na podlagi tega se je kralj ponudil, da bo zadrževal čete osrednjih sil na grški meji pod pogojem, da posamezni oddelki ententinih čet, kakor hitro prestopijo grško mejo, takoj odidejo v Solun, kjer se vkrcajo za odhod.

Grška odgovorila.

Atene, 10. decembra. (Kor. ur.) Agence Havas poroča: Vlada je na prijateljski korak štirispornazuma izročila odgovor, v katerem obnavlja potrebne zagotovitve. Odgovor je bil poslanikom izročen ob peti uri popoldne.

Italija in Rusija tudi zahtevata jamstva.

Atene, 9. decembra. (Kor. ur.) »Agence Havas« poroča: Skuludis je včeraj sprejel laškega in ruskega poslanika. Najbrže sta hotela grški vladi sporočiti, da se ti dve državi pridružita Angleški in Francoski, ki zahtevata jamstva za ekspedicijski zbor v Solunu.

× × ×

Izjava rumunskega kralja.

»Az Est« poroča iz Bukarešte: Rumunski pesnik Estimiu je predelal nek roman kraljice Marije v dramo. Ker igra kraljevi rodbini ugaja, so jo sklenili uprizoriti. Pesnik se je mislil podati v Berlin po potrebne kulise. Pred odhodom je pesnik izrekel svoj dvom, da se bo igra uprizorila še predno se Rumunija udeleži svetovne vojne. Kralj se mu je nasmehljaj in rekel: »Čisto mirni lahko začnete s pripravami. Do po aprilu boste imeli časa dovolj za uprizoritev.«

Rumunski državni zbor.

Bukarešt, 10. decembra. (Kor. ur.) V zbornici je Jonescu interpeliral ministrskega predsednika o zunanjem političnem položaju Rumunije. Vedeti hoče, zakaj ni Rumunija nastopila, ko je Bolgarija napovedala Srbiji vojno.

Ministrski predsednik Bratianu izjavlja, da je Jonescu s to interpelacijo hotel predvsem napraviti politično demonstracijo. Pravico ima vpraševati; so pa vprašanja, v katerih ministrskega predse-

dnika ne bo pripravil do odgovora. (Dolgo pritrdjevanje.)

Jonescu je odgovoril, da bi Bratianu moral počakati vsaj utemeljitve interpelacije, predno je odklonil odgovor. »Proti zbornici ne postopate z dolžno spoštljivostjo. Že vsaj radi oblike bi morali upoštevati parlamentarne naprave.«

Ministrski predsednik Bratianu je odvrnil, da postane oblika postranska stvar, ko se gre za taka vprašanja. Misli, da je tako proti interpelantu in proti zbornici postopal spoštljivo, ko je takoj rekel, da ne more odgovoriti. »Vaše vprašanje je bilo stavljeno z zadostno prozornim namenom, da dežela in zbornica lahko razumeta, zakaj nisem odgovoril. Mirno lahko rečem, da v zadnjem zasedanju ni nihče stavljal takih vprašanj. Pa to ni odvisno od mene. Če že morem prevzeti kako odgovornost nasproti vladi, tega vendar ne morem storiti nasproti Vam. Zato z obžalovanjem izjavljam, da ne morem odgovoriti na Vaše vprašanje.«

Vojska z Rusi.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 10. decembra. Uradno se razglša:

Mestoma nevažni poizvedovalni boji. Sicer na bojni črti mirno.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 10. decembra. Veliki glavni stan:

Nič novega.

Vrhovno vojno vodstvo.

RUSKO URADNO POROČILO.

Petrograd, 8. decembra. Generalni štab poroča:

Poskus sovražnika, da bi pri otoku južno od ūkskulla prekoračil Dvino, je naš ogenj preprečil. Naša težka baterija je prisilila v bližini Merzendorfa, severno od Baldona, nemško letalo, da se je izpustilo na tla.

Na ostali fronti ni nobene izpremembe.

CESAR VILJEM V LVUVU.

Berlin, 10. decembra. (Kor. ur.) Cesar Viljem je po kratkem obisku v Lvovu nadzoroval nemške čete ob Strypi.

BOJI OB BUKOVINSKI MEJI.

Bukarešt. Iz Dorohvia se poroča: Ob bukovinski meji se bijejo nekaj dni sem neprestani boji. Topovi neprestano grome. V Bukarešt došli popotniki pripovedujejo, da pošiljajo Rusi neprestano čete na bukovinsko mejo. Tudi avstrijske čete so ojačile.

V BESARABIJI.

Bukarešt. Iz Kijeva: Dobro poučeni krogi trde, da pričenjajo Rusi v Reni zbrane čete zopet pošiljati drugam.

Vojska podmorskih čolnov na Sredozemskem morju.

Nad 30 ladij potopljenih.

London. (K. u.) Mornariški sodrnik lista »Morningpost« piše: V zadnjih petih tednih so potopili na Sredozemskem morju nad 30 angleških, francoskih in italijanskih ladij, med njimi tudi transportne ladje. Natančno število ni znano, ker se uradno o tem le redkokdaj poroča. Zdi se, da ni mogoče blokirati avstrijskih pristanišč. Tudi Jadransko morje ni, kakor se zdi, zaprto sovražnikom.

Washington. (K. u.) Reuter: Križarka »Des Moines« potrjuje, da je nek velik avstrijski podmorski čoln v soboto na vzhodnem Sredozemskem morju streljal na ameriški parnik Petrolić in da je bil en mož lahko ranjen. (Pripomba: Po nekem nadaljnjem poročilu je parnik ušel. Vsekakor ni ustavil na poziv podmorskega čolna in je bežal. Podmorskemu čolnu je šlo za to, da izve, komu in kam vozi blago.)

Turčija v vojski.

TURŠKO URADNO POROČILO.

Carigrad, 10. decembra. (Kor. urad.) Turški glavni stan 10. decembra.

Iraška bojna črta.

Nase čete se s severa in z zahoda bližajo še vedno sovražnim postojankam pri Kut-el-Amara in so prisilile sovražnika, ki se je nahajal na desnem bregu Tigrisa, da se je moral z velikimi izgubami umakniti proti Kut-el-Amari. Na vzhodu smo se polastili nekega mostu čez Tigris in smo prisilili nekaj sovražnih oddelkov in topničark, da so se morale umakniti v Kut-el-Amara.

Kavkaška bojna črta.

Pri Milu smo ujeli več patrolj, druge smo uničili. Iz ostalih odsekov se nič ne poroča.

Dardanelska bojna črta.

Sovražne oklopne križarke so trenutno pri Kemikli-Liman obstreljevale postojanke artiljerije, ki je odgovarjala in na-

Zbornica je ministrskemu predsedniku večkrat ploskala. Seja je bila nato zaključena.

Kaj je Bratianu?

Lugano, 10. decembra. »Corriere della sera« prinaša iz Bukarešte: »Ententi so se izjalovile vse nade v Bratianuja, ki danes ni nič drugega, kakor izvrševatelj politike rumunskega kralja, kateri v popolnem smislu vodi politiko Hohenzollercev.«

Drobne vesti iz Rumunije.

Bukarešt, 8. decembra. (Kor. ur.) Angleško poslanstvo sporoča po »Independance Roumaine«, da novo ustanovljena »Agence Telegraphique«, ki je bila urejena za naglo brzojavno zvezo med Londonom in Bukareštom, stoji pod direktnim nadzorstvom angleškega poslanstva.

Bukarešt, 10. decembra. »Romanul« poroča: Vojaška oblast je odredila rekvizicijo vseh ladij, remorkerjev, rečnih ladij in vseh drugih vozil, ki se 16. decembra nahajajo v rumunskih lukah. Izvzete tudi niso tuje in zasebne ladje.

pravila škodo v sovražnih strelskih jarkih in v postojankah sovražne artiljerije.

Carigrad. (Kor. ur.) Iz turškega glavnega stana 9. decembra:

Iraška bojna črta.

Odpor sovražnika vedno ponehava. Nase čete so krvavo odbile slabe napadalne poizkuse Angležev. Šest letal, ki smo jih zaplenili, porabimo zdaj, ko so popravljeni, proti sovražniku.

Kavkaška bojna črta.

Odbili smo sovražen napad na naše oddelke zahodno od Alašgrda. Na ostalih delih bojne črte neznatni boji patrolj.

Dardanelska bojna črta.

Anaforte. Sovražne baterije na vodi in na suhem so otvorile ogenj v razne smeri. Naša artiljerija je odgovarjala, razkropila je sovražna zbiranja in prepodila v zalivu Kemikli zasidrane transportne ladje.

Ari-Burnu. Na desnem krilu ljut boj z bombami, ki se ga je udeležila tudi neka sovražna križarka. Neke oklopnice, nek monitor, neke torpedovke in neka mostna ladja sovražnika je streljala nekaj časa v razne smeri. Protiogjenj naše artiljerije je uničil del sovražnih strelskih jarkov in je prisilil po dveh streljih začet sovražen monitor, da je moral pobeigniti.

Seddil Bahr. Običajen dvoboj artiljerije in z bombami. Sovražnik je izstrelil več zračnih torpedov kakor navadno na levo krilo, na katero je streljal tudi nek monitor. Močan ogenj naših topov je sovražniku uničil nekaj bombnih in municijskih prostorov. Naši topovi so poškodovali 8. decembra neko angleško letalo, ki je padlo v plamenu pri Ak-Tašu; letalo in letalci so zgoreli.

Boji na zahodu.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 10. decembra. Wolffov urad poroča iz glavnega stana:

Odbili smo francoske napade z ročnimi granatami proti naši novi postojanki na višini 193 severovzhodno od Souain-a med viharim deževnim vremenom. Sicer se ni nič važnega zgodilo.

Vrhovno vojno vodstvo.

Boj v zraku v višini 3000 metrov.

Dunaj. (Kor. ur.) Vojni tiskovni urad objavlja sledeče poročilo Francoskega generalnega štaba z 8. t. m.: Danes jutraj je nek naš letalec v višini 3000 metrov lovil neko hitro nemško letalo. Približal se mu je do 20 metrov in ga je napadel s strojnico. Sovražno letalo se je takoj vnelo in je razpočilo. Letalca sta padla pri Tilliloy v nase črte.

Francoska vlada noče povedati, zakaj je imenovan Joffre vrhovnim poveljnikom.

Pariz. (Kor. ur.) V zbornici je vprašal Constant, zakaj je bil imenovan Joffre vrhovnim poveljnikom. Ministrski predsednik Briand je odgovoril, da ne odgovori na vprašanje in naj se zaupa vladi, ki potrebuje vse svoje sile in ves svoj ugled, da more vladati. S povzdignjenim glasom: Verovatno morate vladi ali jo pa pozvati, da napravi prostor drugi vladi.

Anglija zbira 4 milijone mož.

London. (K. u.) »Times« poročajo: Asquith namerava bodoči teden predlagati zbornici, naj se poviša armada na 4 milijone mož. Istočasno tudi poroča, kako je uspelo novačenje lorda Derby.

Razna poročila.

SV. OČE PODELIL KLOBUKE NOVIM KARDINALOM.

Rim, 11. decembra. (Kor. ur.) V javnem konzistoriju je podelil 10. t. m. sv. oče novim kardinalom Tonti, Mistrangelo, Cagliero in Cusmini z običajnimi slovesnostmi rdeče klobuke. Kardinal dr. Hartmann se je odpeljal zvečer 10. t. m. v Kolin.

AMERIŠKA VLADA ZAHTEVA ODPOKLICANJE NAŠEGA GENERALNEGA ZASTOPNIKA.

Haag, 10. decembra. Ameriška vlada je zahtevala, da se odpokliče avstrijski generalni konzul v New Yorku Aleksander Nuber pl. Pereked.

WILSON ZOPET KANDIDAT.

Washington, 10. decembra. (Kor. ur.) Reuter poroča: Demokratični narodni odbor je soglasno sklenil, da pri volitvah kandidira Wilson.

ŠPANSKA JE DOBILA LIBERALNO MINISTRSTVO.

Madrid, 9. decembra. (K. u.) »Agence Havas« javlja: Novi kabinet je sestavljen. Predsednik ministrskega sveta: Romanones. Državno ministrstvo (zunanje zadeve): Villanueva.

Madrid, 9. decembra. (Kor. ur.) Ministrski predsednik je izjavil: Novi kabinet bo nadaljeval politiko prejšnjega. Proti vsem vojnim strankam bo najstrožje nevtralen in storil vse, da olajša parlamentarno rešitev gospodarskega vprašanja. Sprejme od sedanjih večine ponudeno pomoč, bo pa sklical novo zbornico, če pride do prepričanja, da te pomoči ne more rabiti. Nova vlada bo vodila izrazito liberalno vlado.

Za božičnico vdov in sirot naših kranjskih junakov.

Darovali so: Dvorni svetnik grof Rudolf Chorinsky s soprogo 50 K; Kartuzijski samostan v Pleterjih 200 K; Deželna zveza za tujski promet v Ljubljani 50 K; Deželna centrala za domovinsko varstvo v Ljubljani 30 K; Jurij Šterk, trgovec, Vinica, 40 K; Neimenovana 50 K; Dr. Franc Ušeničnik, profesor v Ljubljani 10 K; Dr. Aleš Ušeničnik 10 K; Župnija Slavina 30 K; Župnija Marijinega Oznanjenja v Ljubljani 59 K 4 vin.; Društvo kranjskih deželnih nižjih uslužbenec, kot preostanek od venca na krsto padlega g. Ivo Šustersiča 50 K; Ciril Dolenc, ravnatelj deželne prisilne delavnice 5 K; Neimenovan duhovnik v Ljubljani 20 K; Anton Klinar, deželni stavbni nadsvetnik 15 K; Ivan Ogrin, zidarski mojster v Ljubljani 20 K; Marija Jeromen, Malavas, 11 K 40 vin.; Poročnik v rez. Bernik, 20 K; Ravnateljstvo c. kr. ces. Franca Jožefa gimnazije v Kranju, kot čisti dohodek dijaškega koncerta 509 K 20 vin.; Hafner Josip v Ljubljani 20 K; Županstvo Gorenjavas 18 K; J. Jalen, Rateče 10 K; Županstvo Moravče 100 K; Posojilnica v Ribnici 50 K; Ivan Frisch, Ljubljana 10 K; Anton Poljšak, Bevke, 20 K; Franc Lavrič, Rakek, 50 K; Županstvo Dolsko, 17 K; Občinski urad v Trzinu na Gorenjskem 50 K; Andrej Mejač, Komenda, 20 K; Občina Zagorje ob Savi, 50 K; Franc Cemič, Knežak, 10 K; Posojilnica v Črnomlju, 50 K; Županstvo Domžale, 30 K; Župni urad Prežganje, 20 K; Kristina Premru, št. Vid pri Vipavi, 5 K; Županstvo Cerklje, Gorenjsko, 50 K; Županstvo Čenčice, 41 K 50 vin.; Županstvo Livold (Lienfeld) 15 K; Kolinska tovarna, Ljubljana, 100 K; Županstvo Talčevrh, 26 K; Županstvo Petrovas, 21 K 50 vin.; Županstvo Trzin, 50 K; Josip Novak, župnik, Dragatuš, 5 K; Delavsko konsumno društvo na Jesenicah, 50 K; Občani Suhadole, 14 K 20 vin.; Občinski urad v Cerknici, 102 K 28 vin.; Hranilnica in posojilnica v Planini, 30 K; Županstvo obč. št. Jurij pri Grosupljem, 78 K; Kmetijsko društvo v Vipavi, 50 K; Franc Kavčič, št. Vid pri Vipavi, 10 K; Ivan Končina, Zatičina, 2 K; Dr. Alojzij Kraut, odvetnik v Kamniku, 10 K; Anton Belec, št. Vid nad Ljubljano, 30 K; Kuracijski urad Harije, 20 K; Janko Barle, župnik, Ljubljana, 40 K; Posojilnica za Loški potok, Drago in Travo, 100 K; Županstvo Predvor, 100 K; Župni urad Velesovo, 42 K; dr. Karel Triller, dež. odbornik, Ljubljana, 30 K; Dr. Valentin Krisper, advokat, Ljubljana, 100 K; A. Kunc, trgovec, Ljubljana, 10 K; Gabriel Jelovšek, Vrhnika, 50 K; Evangeljski župni urad, Ljubljana, 10 K; Neimenovan nabral v Čermošnjicah 10 K; Jakob Pavlovčič, župnik v Suhorju, 10 K; Dr. Anton Švigelj, odvetnik, Ljubljana, 5 K; Feliks Urbanc, trgovec, Ljubljana, 25 K; Župni urad Rudnik, 8 K; Janko Popovič, trgovec, Ljubljana, 40 K; Županstvo Begunje, Gorenjsko, 53 K 14 vin.; Hranilnica in posojilnica v Zireh, 10 K; Župni urad Škocijan, 23 K; Županstvo št. Vid pri Vipavi, 50 K; Anton Uršič, župan v št. Vidu, 20 K; Ljubljanska kreditna banka, 100 K; Filip Kavčič, Razdrto, 20 K; Občina Hrenovice, 30 K; Župni urad Staritrj pri Ložu, 20 K; Anton Videnšek, župan v Dobu, 10 K; Županstvo Dob, 40 K; Županstvo obč. Dvor, 10 K; Hranilnica in posojilnica v Žužemberku, 30 K; Hranilnica in posojilnica v Vodicah, 20 K; Hranilnica in posojilnica v Mengšu, 20 K; Hranilnica in posojilnica v Radovici, 10 K; J. Laznik, župnik v Slavinu, 10 K; Županstvo Zagradec, 10 K; Županstvo Knežak, 36 K; Dr. R. Karba, Kamnik, 10 K; J. Lenarčič, Vrhnika, 50 K; Narodna tiskarna, Ljubljana, 20 K; M. Kaste-

lec, župnik v Dolu, 20 K; Župni urad Brdo, 20 K; Ivan Mejač, Ljubljana, 10 K; Francišek Habe, posestnik v Gočah, 10 K; Fr. Ks. Goli, Idrija, 50 K; Hranilnica in posojilnica v Knežaku, 20 K; Hranilnica in posojilnica v Kamniku, 50 K; A. Pogačnik, Cerklina, 10 K; Hranilnica in posojilnica št. Peter na Krasu, 50 K; Jak. Bajželj, Stražišče pri Kranju, 16 K; Hranilnica v Višnjigori, 10 K; Občina Draga pri Višnjigori, 28 K; Konrad Texter, župnik v Višnjigori, 10 K; Ivan Knez, Ljubljana, 50 K; Mestna hranilnica ljubljanska, 1000 K; J. Flis, gen. vikar, Ljubljana, 20 K; Henrik Dejak, župnik v p., Ljubljana, 10 K; Franc Cerar, Stob pri Domžalah, 5 K; Hranilnica in posojilnica v Domžalah, 20 K; Župnijski urad v Poljniku, 10 K; Hranilnica in posojilnica, Dragatuš, 5 K.

Vsem blagim darovalcem bodi izrečena prisrčna zahvala. Naj bi se našlo še mnogo posnemovalcev.

Darove sprejema deželna blagajna v Ljubljani kot centrala, razentega pa tudi vsi župni uradi in županstva na Kranjskem.

Odbor za vojne sirote v Ljubljani.

Dnevne novice.

+ Božični čas se bliža! Cigar namen in dobra volja je pomagati našim beguncem v barakah, ta naj takoj odpošlje na posredovalnico za goriske begunce v Ljubljani blagohotni dar v oblekah ali denarju. Sedaj se nahaja v Bruku ob Litvi okoli 3500 beguncev. Njih stanje je že vsej javnosti do cela znano. Če nočemo, da nam bodo gorški rojaki v poznejših časih rekli, da smo jih v najnesrečnejšem času pozabili in jih prepustili žalostni usodi, moramo jim sedaj nujno in izdatno pomagati. Do sedaj je bilo odposlanih v barake približno 700 kosov obleke, po večini samo dobre stvari. Posebno iz dežele in iz nižjih slojev se je nabralo nekaj prav novih in prav v ta namen izdelanih oblek za otroke. Naj bi ta zgled posnemali tudi premožnejši sloji, ki to v primeri z drugimi, veliko bolj zmerejo. Namen Posredovalnice je, da se pomaga tudi vsem onim beguncem, ki so za sedaj nastanjeni tudi po drugih taborih, posebno v Steinklammu, kjer so po večini sami Kraševci z doberdobske panote. Ti so enaki reveži onim, ki bivajo v Bruku. V primeri s potrebo, ki vlada tozadevno med begunci, je vse ono, kar se je do danes odposlalo v tabore prava kapljica v morje. In pomislimo tudi za bodočnost: Gorški rojaki so, kakor oni drugi, ki bivajo na severu našega domovja, glavna opora naši sredini, našemu srcu! In če nočemo, da bo v poznejših časih srce začelo hirati, ozdravimo z takojšnjo lastno pomočjo našo že načeto hrbtnico! S tem ni odpomagano samo tem revežem, temveč tako si ustvarimo tudi sami trdno in neomajeno stališče za prihodnost. Tedaj v svojo lastno korist: žrtvujmo beguncem v barakah vsi, vsak po svojih močeh, vsaj za svetli božič nekaj svoje udobnosti in materialnih dobrin! V plačilo pa nam bo lastna zvest in hvaležnost naših trpinov-sorojakov.

+ Nadvojvoda osebno pripel obvejenemu Slovincu odlikovanje na prsi. Ob priliki, ko je nadvojvoda Jožef obiskal na fronti naš junaški

pešpolk je bil med drugimi slovenskimi junaki odlikovan narednik Bogomir Hauptman od XII. poljske stotnije. Sam nadvojvoda mu je pripel veliko srebrno hrabrostno kolajno in ga pohvalil. Ob enem je bil Hauptman povišan v štabnega narednika. Odlikovanec, ki ima sedaj srebrni kolajni I. in II. vrste ter še bronasto, je doma od št. Ilja v Slov. gor.

+ Umeščen je bil na župnijo Spodnja Idrija ondotni župni upravitelj č. g. Karol Supin dne 6. t. m.

+ Slov. kat. akad. tehn. društvo »Danica« ima za 43 tečaj slednji odbor: predsednik Anton Šarčič, med.; podpredsednik Vekoslav Rigler, med. vet.; tajnik Henrik Rejic, for.; I. knjižničar: gđc. Malka Šimec, phil.; II. knjižničar Blaž Svetelj, phil.; gospodar arhiva Stanislav Sonc, techn. — Pisma naj se pošiljajo na naslov: N. N. Dunaj IX., Liechtensteinstrasse 95; nujnejše stvari pa na univerzo.

+ Metriška mera v lesni trgovini. C. kr. deželna vlada je odredila, da se sme v lesni trgovini porabljati samo metriška mera. Merska enota z trgovino z drvmi za kurjavo v metriški meri je določena z ministrskimi odredbo z dne 23. decembra 1875, drž. zak. št. 197. Prestopki se bodo kaznovali z globo od 10 K do 200 K, oziroma z zaporom od 1 do 2 dni.

— Premoga dovolj, samo voz ni. Dunajskemu županu, ki se je pritožil pri min. pred. Stürgkhu radi težav v dunajski plinarni, ker primanjkuje premoga, sta izjavila delovni minister Trnka in sekčni načelnik Homan, da se izkoplje dovolj premoga in da je tudi dovolj premoga v rudniških zalozah in da se lahko izkoplje še več premoga, a da dela edino težave, ker manjka železniških voz. Obljubili so, da hočejo preskrbeti dunajski plinarni premog. — Prebogato naše železniške uprave res niso preskrbljene z vozovi, a skrbelo naj bi se, da ne bi stalo po raznih posta-

jah na stolice praznih premogarskih voz, kakor stoje zdaj, po čegavi krivdi, seveda ne vemo.

— Budimpešta brez zemelj. Dne 10. decembra je bila Budimpešta prvič brez zemelj. Peko malega peciva so ustavili in so zato delili izvrstno pšenično moko.

Vojaki za gozdna dela. Vojno ministrstvo je za pomoč pri gozdni delih odredilo, da se dajo občinam oz. posameznim posestnikom podobno kakor za poljska dela na razpolago moštva, ako se to zahteva potom politične oblasti I. instance. Dopusti za gozdna dela se pa ne bodo dajali. Dosedanje določbe glede oprostitve gozdnih gospodarjev in gozdnih varnostnih organov (gozdarjev, logarjev, gozdnih čuvajev), dalje glede delavcev v gozdnem gospodarstvu in njegovih postranskih obratih (žage, ogeljarne itd.) t. j. glede gozdnih delavcev, ogeljarjev, voznikov, žagarjev itd., ostanejo v veljavi.

— Naši vojaki. Vesele božične praznike in veselo novo leto želijo vsem Slovincem in Slovenkam z italijanskega bojišča 19-letniki: Anton Lenardič, Kojsko; Alojz Jurič, Dobrava; Suligoj Anton, Vedrijan; Bagatelj Jožef, Kamnje, Primorsko; Viktor Kržič pri Starem trgu; Andrej Logar, Žerovnica pri Rakeku; Franc Žagar, Doljni Zemon; Čehovin Jožef, Potoče, Kranjsko. — Srčne pozdrave vsem čitateljem »Slovenca« pošiljajo s slovenskih planin slovenski fantje železniške stotnije: Korp. Ciril Gregorin, Gf. Venier Srečko, Anton Ribič in Karl Balaz.

Vojaški pozdravi. Z visokih skalnatih pečin, na katerih mladi kranjski fantje v burji in snegu, a vedno vročega srca, strahlo slovensko zemljo, pošilja iskrene pozdrave starišem in prijateljem Ivan Keršič. — Z galiških poljan in temnih Karpotov, kjer smo stili sovražnikovo moč, smo pribiteli na jug, da branimo drago domačo zemljo pred najbolj sovražnim sovražnikom, izdajalskim Lahom. Pripravljeni smo še leta in leta vztrajati v hrabrem boju za domovino in cesarja. Pogum velja! Najlepše pozdrave dragim domačim in vsem Trebanjem pošilja Ivan Prosenik, vojni predmojster.

— Umr! je v Delnicah na Hrvaškem odvetnik dr. Anton Budin.

— Iz Tržiča. Na laški meji je padel v četrti soški bitki 14. nov. Janez Vuk. Njegov predstojnik, ki je naznanil smrt domačim, zelo pohvalno omenja njegovo junaštvo pred sovražnikom. Brat Janeza Anton Vuk se pogreša že celo leto. — Orel Rok Pogačar piše g. župniku od laške meje: »Sporočam Vam, da smo se na predvečer 67 letnega vladanja Njega Veličanstva na celi fronti pokazali Lahom. Vstali smo nenadno iz zakopov in s trikratnimi »hura« klici ga pozdravili. To pač znani, da imamo še vedno dosti poguma nad polento.«

+ Iz učiteljske službe. Okrajni šolski svet v Logatcu je imenoval za suplentinjo mesto obolele učiteljice Viljeline Repič-Leskovic absol. učit. kandidatino Hermio Dietz. — C. kr. okr. šolski svet v Krškem je imenoval za suplentinjo na ljudski šoli v Bušči vasi kandidatino Antonijo Ažman v Mokronogu pa kand. Frideriko Lužar.

— Poslanci nemškega centra pri Ogrih. Iz Budimpešte se poroča: Že nekaj dni se mudi v Budimpešti posl. Erzberger v družbi več poslancev in duhovnikov iz Nemčije. Bili so pri naučnem ministru Jankovichu in ogrskih škofih. Razgovarjajo se menda o misijonskih zadevah. Če je vest točna, tedaj se je že začela akcija za tesnejše skupno delovanje avstrijskih in nemških katoličanov, kateri bi imeli obilo skupnega dela zlasti pri misijonih na vzhodu. (Op. ur.)

— Poraba ovsa. Ker ovsu v smislu cesarske naredbe z dne 21. junija 1915, drž. zak. št. 167 ni smatrati za krušno žito, zato je nedopustno ga mleti in rabiti za prehrano. Lastnikom poljedelskih podjetij puščene množine doma pridelanega ovsa se smejo torej le na ta način porabiti, da se po odbitku semenskega ovsa porabijo za živinsko krmo. Dopustna izmera ovsa za krmo (1 kg za konja na dan) je urejena z ministrskimi naredbami z dne 11. maja 1915, drž. zak. št. 116, ozir. z dne 21. julija 1915, drž. zak. št. 203. Ves preostali oves, tudi oni, ki je sicer za porabo dovoljen, toda ne povsem porabljen, se mora v zmislu § 6. zadnje navedene naredbe ponuditi v nakup vojno žitnemu uradu. Ko se zadosti potrebščinam vojaške uprave ter žitno-industrijskim podjetjem, se mora še preostali oves v smislu § 1. ministrske naredbe z dne 11. avgusta 1915, drž. zak. št. 282, oddati centrali za krmlja.

— Popis sukna za vojaštvo, drugega čisto volnenega, polvolnega in manipuliranega blaga (komerčno blago), konfekcioniranih plaščev za moške, moških oblek in odev (posteljne odeje za moštvo in odeje za konje) je odrejen z ministrskim ukazom z dne 6. decembra 1915. Osebe, firme, društva in avtonomne korporacije, ki take predmete obrtovo ali za občeokoristne namene izdelujejo, uporabljajo, podeljujejo ali imajo v hrambi, so dolžne, da nazna-

nijo na predpisanih prijavnih listih najpozneje do 5. januarja 1916 ono množino takega blaga, ki je dne 31. decembra 1915 v njih posesti ali hrambi, tisti trgovski in obrtniški zbornici, v katere okraju je blago spravljeno. V prihodnje je podajati prijave po stanju 31. marca, 30. junija in 30. septembra 1916 do petega naslednjega meseca trgovski in obrtniški zbornici. Prijave je podati na uradnih listih, katere bo dobili pri trgovskih in obrtniških zbornicah. Liste je natančno izpolniti. Oni, ki jih zadane prijavna dolžnost, morajo sedaj takoj naznaniti pismeno pristojni trgovski in obrtniški zbornici, koliko prijavnih listov posameznih števil približno potrebujejo. Za poznejše popise je treba do dne 10. marca, 10. junija in 10. septembra 1916 pismeno naznaniti pristojni trgovski in obrtniški zbornici, koliko prijavnih listov posameznih števil potrebujejo.

— Katere vrste sukna za vojaške, blaga, plaščev za moške, moških oblek in odev je prijaviti ob zaukaznem popisu zalog? Popisu zalog je podvrženo sledeče blago: A. Čisto voleno, polvoleno in manipulirano blago: a) poljsko sivo in škukavo sukno za vojaške, kakor je predpisano, in sicer tako čisto voleno kakor tudi manipulirano (prijavni list I.); b) pisano sukno za vojaške v barvah kakor v miru, sukno za vojaštvo in marino, ki ni izdelano po predpisom ustrezajočih vzorcih; za vojne dobave zavrnjeno blago, ker ni odgovarjalo predpisom (prijavni list II.); c) blago, določeno za oficirske uniforme (prijavni list III.); d) čisto voleno komerčno blago v širini 136 do 142 cm med obročki in v minimalni teži per 500 gramov za tekoči meter (prijavni list IV.); e) polvoleno in manipulirano komerčno blago v širini 136 do 142 cm med obročki in v minimalni teži 500 gramov za tekoči meter (prijavni list V.). B. Moška konfekcija: f) komerčni plašči (Kommersmantel) vseh vrst (prijavni list VI.); g) moške civilne obleke (prijavni list VIII.). C. Odeje: h) posteljne odeje za moštvo v minimalni velikosti 120 do 180 cm ter v minimalni teži 900 gramov za vsak kos, nadalje odeje za konje v velikosti 110 do 155 in 170 do 240 cm v minimalni teži 2000 gramov (prijavni list VIII.). — Kdor ima za pod črko h) našete odeje naročila c. in kr. vojske, c. kr. domobranbe, kr. ogrske domobranbe ali c. in kr. mornarice, je razun tega zavezan, da naznani one množine, katere mora dobaviti še dne 31. dec. 1915 (prijavni list IX.). Za množine, katere je še dobaviti, je smatrati one, katere liferant dne 31. decembra 1915 še ni oddal transportnemu zavodu za prevoz. Kakšnih zalog blaga ni treba prijaviti? Prijaviti ni treba glede pod točko a) do c) naštetega blaga zalog iste vrste in barve pod 100 m, glede pod točko d) in e) naštetega blaga zalog ene in iste vrste in barve pod 300 m, glede pod točko f) naštetih plaščev in glede pod točko g) naštetih moških oblek zaloge pod 50 kosov, oziroma garnitur posameznih vrst brez ozira na velikost (prijavni list VI. in VII.), glede pod točko h) omenjenih odev zalog pod 100 kosov ene kvalitete brez ozira na velikost za posteljne odeje za moštvo ali pod 200 kosov vseh prijavni dolžnosti podvrženih odev. Kdor krši določila predmetnega ukaza ali pomaga komu v ta namen, da se ogne v tem ukazu naloženih dolžnosti, bo kaznovan od političnih oblastev z globo do 5000 K ali zaporom do šest mesecev, to pa le tedaj, če njegovo dejanje ni kaznivo po strožjih kazenskih določilih.

— Cerklina. V nedeljo, 5. t. m., smo obhajali slavnost, ki bo gotovo ostala vsem udeležencem dolgo v spominu. Blagoslovili smo namreč spomenik na svetovno vojno, ki je obenem naš brambeni ščit v železu. Vojaki, ki so se pri nas vezbali za službo pri strojnih puškah, so hoteli postaviti pred svojim odhodom spomenik na svoje bivanje pri nas, ki naj bi obenem koristil tudi vdovam in sirotam padlih vojakov. V ta namen so postavili pod starodavno lipo na trgu na betonski podstavek leseno strojno puško v trikratni naravni velikosti, res mojstrsko delo, ki so ga napravili vojaki sami. V soboto je bila bakljada in podoknica poveljniku, polkovniku V nedeljo po slovesni službi božji je bilo pa slovesno blagoslovljenje spomenika po g. dekanu, ki je ob tej priliki povdarjal, naj spomenik poznejše rodove opominja k hvaležnosti do naše hrabre vojske, ki varuje ob Soči že toliko časa naše kraje pred vojnim razdejanjem. Današnji rod naj pa s tem, da daruje za vdove in sirote padlih vojakov, pokaže svojo hvaležnost do požrtvovalnih vojakov in dokaže, da naš vladar po pravici že od začetka zaupa v svoje narode. Gosp. polkovnik je v svojem govoru posebno povdaril, naj bo ta spomenik dokaz medsebojnega prijateljstva, ki vlada v Cerknici med vojaštvom in prebivalstvom. Opozarjal je, da je naša dolžnost sodelovati v teh resnih časih na ta način, da celimo rane, ki jih je vsekala vojska. Gosp. župan je pozdravil dole goste, predvsem zastopnika kornega poveljništva, in prevzel spomenik. Nato se je pričelo zabijanje žebeljev, ki je doneslo že prvi dan, dasi slavnosti iz raznih vzrokov ni bilo mogoče pravočasno

razglasiti, prav lepo vsoto zakladu za vdove in sirote padlih vojakov. Upanje je pa, da se ta vsota še poveča, ker se namerava, kot se sliši, prirediti kmalu enkrat slovesno zabijanje, h kateremu se povabijo tudi okoličani. Sodelovala bo vojaška godba, kakor pri blagoslovljenju. — Spomenik je čisto natančna, seveda povečana kopija strojne puške. Okrašena je z grbi obeh naših državnih polovic in naših zaveznikov. Gotovo je to prvi spomenik te vrste v naši državi. Največ zaslug, da se je postavil, ima stotnik ... in štabni narednik ..., katerim je šlo županstvo v vsakem oziru na roke.

— General Borojevič častni meščan mesta Karlovca. Občinski svet mesta Karlovca na Hrvaškem je izvolil generala pehote Svetozarja pl. Borojeviča za častnega meščana.

— Odlikovanje generala Sarkotića. Uradni list bosensko-hercegovske vlade poroča, da je cesar podelil deželniemu poglavarju Bosne in Hercegovine, generalu pehote Stefanu pl. Sarkotiću Leopoldov red I. vrste.

— Padel je na laškem bojišču Jožef Kostelec, posestnik v Draščih pri Metliki. Pokojnik je bil brat č. g. Avgustina Kostelec, prijorja v Zatičini. Blag mu spomin!

— Razpuščena društva na Češkem. Uradni list češke vlade poroča, da so razpuščena sledeča društva in 45 krajskih organizacij: »Svobodna misel«, hrvatsko društvo »Hrvat«, društvo »Prijatelji ruskega jezika«, »Ruski kružok« v Smichovu, srbsko društvo »Šumadija«, čitalnica »L. N. Tolstoj« in podporno društvo »Eksistencija«.

— Umrli je v Idriji preteklo nedeljo rudar in obč. svetovalec Leopold Alič.

Še precej obleke je dobila Posredovalnica za goriške begunce v Ljubljani darovane za naše begunce v barakah. Tako so med veliko drugimi darovatelj, koji ne marajo biti v javnosti imenovani, do sedaj darovali naslednji prav lepe in docela še dobre obleke: šolski nadzornik g. Lavtižar, St. pl. Trnkoczy, Ljubljana, Rauch Amalija iz Voloske, Melinc Marija, babica iz Tolmiva, ki je poslala krasna oblačila svoje rano umrle 4letne hčerke, Tušar Ivan iz Idrije, Hafner Anton, kaplan v Žužemberku, Ana Winter, Tržič, Kaučič Olga, Razdrto, Grašič Marija, Polhovgradec, Ana Jezeršek, Sv. Križ pri Tržiču, Jeretina Antonija, Ljubljana, Gspč. Ničman, Sedej Fr., Idrija, Berta Andrešek, Ljubljana, Bergant Ivana, Zg. Šiška in dekliška Marijina družba v Trstu potom preč. g. kaplana, ki je poslala tri velike zabojne lepe obleke. Vsem tem imenovanim in neimenovanim darovateljem se Posredovalnica za goriške begunce iz dna srca zahvaljuje v imenu vseh onih nesrečnežev, ki so sedaj zmrzovali v hudem severnem vremenu. Darovi v denarju priobčimo ob zaključanju te zbirke.

— V vojaško službo je vpoklican č. g. Viljem Wester.

— Prepovedan semenj. Zaradi kuge slinovke prepove se živinski sej (za vse vrste živali), kateri bi se imeli vršiti dne 13. decembra t. l. v Mengšu. Kramarski sej je ta dan dovoljen.

— Iz laškega ujetništva se je oglašil enoletni prostovoljec France Poljanec, doma iz Šmarjete pri Novem mestu. Piše, da je bil 1. novembra kot ranjen ujet in se sedaj zdravi v Čedadu, kjer upa do Božiča okrevati.

— Koze v selški dolini. V Dolenji vasi pri Selcih sta umrla na njih dva otroka, na Bukovici en vojak-invalid; boln je še osem oseb. Šoli v Selcih in na Bukovici sta zaprti. Na Prtovcu se podira zvonik pri kapelici.

— 100 frankov = 136 kron. C. kr. korespondenčni urad razglša, da se zaračuna pri poštnohranilničnih nakazilih v Švico 136 kron za 100 frankov.

— Iz ruskega ujetništva. Iskrene pozdrave iz ruskega ujetništva pošiljajo svojim rojakom in rojakinjam Marcel Gruden, praporščak bos.-herc. pešpolka, ranjen in ujet 2. aprila 1915; Karol Stravs, kadet, ujet 13. septembra 1915; Jože Zupančič,

kadet, ujet 13. septembra 1915; Ciril Cirman, sanitetni kadet aspirant, ujet 12. septembra 1915. — Iz ruskega ujetništva se je zglasil te dni Lovrenc Cimperman iz Novavega Vodmata, ki se je pogrešal že 16 mesecev.

— Znižanje cen za orehe. Ker je došlo iz Bolgarije večje število železniških vozov, natovorenih z orehi, so že pričele padati cene za orehe.

— V laškem ujetništvu je praporščak v rezervi dr. Radovan Brenčič iz Celja.

— Zasega krompirja v Nemčiji. Nemška vlada je zasegla vse zaloge krompirja v Nemčiji.

Primorske novice.

Shod italijanskih beguncev z juga v Gradcu. »Grazer Volksblatt« poroča: V telovadnici Elizabetne šole se je vršil v soboto 4. t. m. ob 6. uri zvečer jako številno obiskani shod vojnih beguncev z juga, katerega se je udeležil tudi deželni glavar goriško-gradišičanski msgr. Faidutti. Na shod so prišli dalje deželni odborniki eksk. Franc grof Attems, grof Strassoldo, načelnik pomočnega odbora Piccinini, dušni pastir beguncev župnik Pratuš, častniki iz Primorja, profesorji in učitelji italijanskih šol i dr. Deželni glavar Faidutti je imel nagovor najprej v nemškem potem pa v italijanskem jeziku; namestniku grofu fu Claryju, knezoškofu dr. Schusterju, deželnemu glavarju Edmundu grofu Attemsu, dvornemu svetniku Unterrain pl. Meyringu in prebivalcem gostoljubnega mesta Gradca je izrekel najiskrenejšo zahvalo za dobrohotni sprejem in skrb za italijanske begunce; istotako se je zahvalil odboru za begunsko skrbstvo, dušnemu pastirju in učiteljem ter prosil navzoče, naj se o Božiču spomnijo revnih otrok in bolnih vojakov iz Primorja. Govornik je sklenil s patriotično izjavo in zaklical »Živio!« vladarju, čemur so se navzoči navdušeno odzvali. Odposlali sta se dve brzojavki: ministrskemu predsedniku grofu Stürgkhu s prošnjo, da sporoči Nj. Veličanstvu za njegovo iskreno sočustvovanje v usodi mesta Gorice in njegovih prebivalcev najglobljo zahvalo in zagotovilo neminljive zvestobe, in generalnemu polkovniku nadvojvodu Evgenu poklonstvo hvalečnosti za vodstvo hrabrih čet proti sovražniku na jugu.

Slovenske begunce v Gradcu prosimo, naj nam na dopisnici sporoče svoje naslove.

— Vsled pomanjkanja premoža je tudi plinarna na Reki sklenila omejiti uporabo plina.

Ljubljanske novice.

Ij V nedeljo, dne 12. decembra, bo presvitli gospod knezoškof povodom praznovanja ljubljanske stolnice sv. Nikolaja po pontifikalni sv. maši podelili slovesen papežev blagoslov, z katerim je združeno popolni odpustek. Pogoji za sprejem odpustka so: prejem sv. zakramentov, navzočnost pri blagoslovu in molitev na papežev namen.

Ij Vincencijeva družba ima jutri 12. t. m. svoj redni občni zbor v Marijanišču. Zvečer ob trideset letni 6. litanije v marijaniški kapeli, potem zborovanje v dvorani. Nagovor bode imel P. Mariofil Holeček. O. S. Fr.

Ij Ukaz. Najvišji poveljnik j. z. fronte je izdal za vse v svoje območje spadajoče kronovine naslednji ukaz: Vsako občevarje s civilnimi osebami in vojnimi ujetniki, ki ni vsled delovnega ali službenega razmerja neobhodno potrebno, je prepovedano. Ujetniki, ki prestopijo prepoved, je naznaniti vojaškim sodiščem radi kaznovanja po § 296. c. v. k. z. Radi prepovednega občevarja civilnih oseb z vojnimi ujetniki je vrhutega lastnika gospodarstva, ki se je v njegovem gospodarstvu zagrešil prestopke, kaznovati s tem, da se mu odtegnejo vsi za delo odkazani vojni ujetniki. To odtegnitev odredi vojaško poveljstvo, kamor morajo pošiljati politične oblasti vse tozadavne ovadbe. — Ako je dokazano, da je imela kaka ženska z vojnimi ujetnikom ljubavno razmerje, se mora od političnega oblastva prve stopnje izrečena kazenska sodba (§ 1.) na krajno običajni način razglasiti v občini, kjer dotična ženska prebiva. Ta ukaz je uporabiti na vse prestopke, ki se store po njegovi razglasitvi.

Ij Oddelek tiskovin in učil je preselila Katoliška Bukvarna iz III. nadstropja Katoliške tiskarne v svoje obratne prostore, t. j. v stolno župnišče.

Ij Klasiifikacija konj in število vozil. Prve dni meseca februarja 1916 se vrši klasiifikacija konj in število vozil. H klasiifikaciji pridejo vsi leta 1912 (od 1. januarja do 31. decembra) ali preje storjeni konji. Po razglasu je lastnikom konj vse svoje konje, neglede na starost, naznaniti mestnemu vojaškemu uradu v Mestnem domu.

Tiskovina je v omenjenem uradu na razpolago. O konjih, ki leta 1916 še ne izpolnijo četrtega leta, ali ki so iz drugih razlogov oproščeni klasiifikacije, je omenjenemu uradu predložiti izpričevala. Obenem s konji je naznaniti tudi vozila. Kdor onu-

sti naznanitev konj in vozil se kaznuje z globo do 200 K.

Ij Umrli so v Ljubljani: Krsto Stipčević, narednik. - Vitorija Maraš, vžitarica-begunka, 27 let. — Fran Jezešek, sin ključavničarja, 1 leto. — Ana Schneider, žena strojnega mojstra v pokoji, 73 let. — Karol Jezeršek, krojaški pomočnik, 30 let. Ljudevit Šifrar, sin natakarike, 1 leto. — Radovan Grčsky, honved, v rezervni bolnici na obrtni šoli. — Fran Spielhofer, poljski lovec; Josip Katrašnik, pešec; Ibrahim Imamović, desetnik; vsi v rezervni bolnici v Marijanišču. — Gotfrid Truchelut, c. in kr. major v pok., Erjavčeva cesta 4.

Odmeki k glasovom o miru v nemškem državnem zboru.

»Pijeva korespondenca« piše med drugim:

Realne temelje za možnost, da se uvede mirovna pogajanja, kakor hitro bi bili naši nasprotniki voljni za to, je ustvaril meč naših hrabrih čet: Zmagali smo vse naše sovražnike na vseh bojiščih evropske svetovne vojne. V zastavo smo dobili v svoje roke: skoraj celo Belgijo, najvažnejši del severne Francije, celo Poljsko in velik kos zapadne Rusije ter končno celo Srbijo in azijski delež Egipta. Na vzhodu in zapadu, na jugu in jugovzhodu so bile vojske naših sovražnikov ponovno poražene in njihovi voditelji morajo priznati, da tudi v bodoče ne bo mogoče vojaško premagati centralnih držav. Če pa vse to sovražnikov ne strezni, potem treba pač izvesti zadnje krvave predpogoje miru: Popolno razčiščenje balkanskega vprašanja, ne samo srbsko-macedonskega, marveč tudi črnogorsko albanskega kakor tudi dardanelskega vprašanja. Drugič osvojiti se ima Sueški prekop in Egipt in s tem ogroziti kolonialno posest naših sovražnikov. Tretjič: zasedeta se Calais in Le Havre, preženejo francoske in angleške armade s francoske kanalske obale in ogrozi Pariz. Končno treba kaznovati izdajalca na jugu. Kadar bodo ti predpogoji izvršeni, kar je soričo naše vojaške moči in hrabrosti naših čet popolnoma v naši moči, potem bo pač zlomljena prešernost in nadutost naših sovražnikov in potem bomo mogli svobodno in odkrito govoriti o miru, čegar temelje smo si in si bomo sami ustvarili, ki bo za nas časten, za nasprotnike, pa ne nemožne ter bo nudil jamstvo za dolgo blagoslovljeno dobo.

Berlin-Carigrad-ekspres.

Novi balkanski vlaki.

Pod tem naslovom objavlja vladno glasilo »Fremdenblatt« 10. t. m.:

Na konferenci v Temešvaru od 2. do 4. t. m. so sklenili, da vozi od 1. januarja 1916 dalje vsak teden dvakrat ekspresni vlak Berlin in Carigrad kakor tudi Monakovo—Carigrad. Novi vlaki bodo nazvani balkanski vlaki. Vlaki iz in v Berlin bodo iste dni vozili tako čez Bogumin—Budimpešto kakor tudi čez Draždane—Tišinj—Dunaj. Vlaki iz in na Bavarso se na dunajskem kolodvoru pridružijo berlinsko-dunajskim vlakom. Združitev in ločitev vlakov, ki vozijo čez Bogumin in Dunaj, se izvede na postaji Galanta (na progi Dunaj—Marchegg—Budimpešta.) Vlaki bodo vozili tri spalne vozove in sicer med Berlinom—Boguminom—Carigradom, Berlinom—Draždanimi—Dunajem—Carigradom in Monakovom—Dunajem—Carigradom in po en voz prvega in drugega razreda Berlin čez Bogumin v Carigrad. Vozni red se je določil približno: Berlin Friedrichstrasse odhod ob 8.16 čez Bogumin. Budimpešta dohod ob 11.40 zvečer. Ber-

lin Anhaltski kolodvor odhod ob 7. zjutraj. Draždane odhod ob 9. 30 dopoldne. Dunaj dohod ob 7. zvečer. Budimpešta dohod ob 11.40 zvečer. Monakovo odhod ob 9.30 dop., Dunaj dohod ob 6.45 zvečer. Budimpešta dohod ob 11.40 zvečer. Carigrad dohod ob 2. pop. Carigrad odhod ob 1. uri popoldne. Budimpešta odhod ob 6.50 čez Bogumin. Berlin Friedrichstr. dohod ob 9.53 zvečer. Budimpešta odhod ob 6.50. Dunaj odhod od 11.35. Draždane odhod ob 9.20. Berlin Anhaltski kolodvor ob 11.49 zvečer. Budimpešta odhod ob 6.50 Dunaj odhod ob 11.25. Monakovo dohod ob 9.10 zvečer. Za uporabo spalnih voz se mora plačati vozni list I. razreda in pristojbina za spalni voz. Pribitek za ekspresni vlak se ne zahteva. Kakor se sodi, pri trde udeležene vlade in vrhovne vojaške oblasti velikemu načrtu.

Razne novice.

† Leon Harmel. Francoski katoliški sociolog in veleindustriec Leon Harmel je umrl.

Cene v varšavskih gostilnah. Varšava je sedaj glavna etapna postaja za vojno proti Rusiji, zato so cene precej slane. V najboljšem hotelu stane juha 1 marko, dva jajci zamešani s špargli 1.75 mark, dva kosčka teleje pečenke 2.50 mark, kosce sira 1 marko, celo kosilo tedaj 7 mark.

Stare bolečine se kaj radi ponove, ko se vreme spreminja, ker je telo za vremenske izpremembe jako občutljivo. Za hitro odstranjenje takih bolečin v udih in po telesu je dober Fellerjev fluid iz rastlinskih esenc z zn. »Elza-fluid«. 12 steklenic pošlje za 6 kron poštno prosto lekarnar E. V. Feller, Stubica, Elzatr. št. 285 (Hrvaška). To izvrstno domače zdravilo, ki se jako hvali, naj bi bilo v vsaki hiši, da je v slučaju potrebe takoj pri roki. Lagodno odvajalno sredstvo, ki jači želodec, so Fellerjeve »Elza-kroglice«, 6 škatlice poštno prosto 4 K 40 v. (—s—)

Zobna krema
KALODONT
70 vinarjev.

SANATORIUM EMONA
ZA NOTRANJE IN KURIRNE BOLEZNI
PORODNIŠNICA
LJUBLJANA - ROMENSKEGA ULICA 4
SEPP. ZDRAVNIK PR. I. DR. FR. DERGANČ

Fizol
samo prave vrste blago
kupi naravnost od producentov
Fran Pogacnik, Ljubljana, Dunajska c. 36
Ponudbam z navedbo množine je priložiti vzorce.

Gostilna
se odda maja 1916
v Prisojni ulici 5.

Jaz Ana Csillag

s svojimi 185 cm dolgimi orjaškimi Lorelejskimi lasmi, ki sem jih dobila po 14 mesečni rabi pomade, ki sem jo iznašla sama. To je edino sredstvo proti izpadanju las za njih rast in negovanje, za ojačitev lasišča, pri moških krepko pospešuje rast brade, in že po kratki dobi daje lasem in bradi naravnost in polnost in jih varuje pred prezgodnjim osivenjem do najvišje starosti.

Lonček po 4, 6 in 10 kron.

Po pošti se pošilja vsak dan po vsem svetu s poštним povzetjem ali denar naprej iz tvornice kamor je naslavljati vsa naročila

Ana Csillag, Dunaj I. Kohlmarkt 11.

Blagor. gospa Ana Csillag, Dunaj.
Prosim če mogoče mi poslati z obrat. pošto 1 lonček izvrstne in pristne pomade za lase.
Spoštovanjem dr. Karl v. S. Selter, Gradec, Richard Wagnergasse 8.

Tvrdka Ana Csillag, Dunaj.
Vaše blagorodje: Prosim pošljite mi lonček pomade za rast las. Pomada je res izborna in se jo lahko vsakemu priporoča.
Spoštovanjem Mina Robc, komornica baronice Vassilko, Berchometh a. S.

Blagor. gospa Ana Csillag, Dunaj.
Prosim pošljite mi velik lonček vaše izvrstne pomade po povzetju.
Spoštovanjem Fani Denk, gostiln. hčer, Kienstock p. Rossatz.

Blag. gospa Ana Csillag!
Prosim naj se mi pošlje po povzetju škatlica vaše čudovito učinkujoče pomade.
Spoštovanjem Dr. A. Zepold, zdravnik, Ernsdorf, Slezija.

Blag. Ana Csillag, Dunaj.
Kot priporočanec vaše izvrstne pomade prosim za obratno vpslatve 2 velikih lončkov.
Spoštovanjem M. U. Dr. Rih. Fuchs, želez. zdravnik, Bleistadt.

Ana Csillag, Dunaj.
Prosim pošljite mi 2 lončka vaše pomade, katero se zelo dobro obnese.
Grollea Boles Palfy, Tisza-Kürt.

 Oglejte si

pred nakupom veliko zalogo
izgotovljenih oblek za

moške, ženske in dečke.

2371 **Velika izbira**

površnih jopic

 za dame in deklce.

„Pri Škofu“.

Pred Skofijo št. 3, Lingarjeva in
Medarska ulica.

Podružnica tvrde R. MIKLAUC.

**Božič
1915.**

P. n. občinstvu vladno naznanjam, da sem osebno nakupil v prvovrstnih tovarnah različne predmete za

božična darila.

Imam sedaj bogato zalogo juvelov, zlatnine, srebrnine in ur, dalje raznovrstne vojno-spominske predmete: lastno patentovane in druge različne spominske prstane in vsakovrstne znake. Zastopstvo sočijelnih vojnih kozarcev.

Lud. Cerne

juvelir, Ljubljana, Wolfova ul. 3.

G. kr. vojaško oskrbovalno skladišče v Ljubljani
prodaja 2625

vinsko posodo

po K 10 hektoliter. Reflektantje naj se oglasijo neposredno v skladišču na Selu.

K. št. 28.

Zakup ribolova.

Dne 18. grudnia 1915. ob 10. uri dopoldne odda se v najem za nadaljnjih 10 let v nekdanji komendi n. v. r., isti lastni

ribolov revir št. 45

Ljubljanica-Vevče

t. j. Ljubljanica od sv. Petra mostu do veške papirnice z Gruberjevim prekopom od želez. mostu na karlovski državni cesti do iztoka z nekaterimi dotoki na levem in desnem bregu.

Natančnejši pogoji se izvedo pri dražbi dne 18. grudnia 1915. (Dosedanja najemnina je znašala letno 368 K.)

Oskrbništvo n. v. r. Komende-Ljubljana, v Metliki

dne 2. grudnia 1915.

Zaloga pohištva in tapetniškega blaga.

Mizarstvo.

Popolna spalna
oprava za 2 osebi
zgotovljena iz tu-
ali inozemskega
oreha ali hrasta z
marmorjem in og-
ledalom

Zaloga otroških
vozičkov.

Cene
konkurenčne.

Blago solidno.

350 K

J. Fogačnik

Ljubljana, Marije Terezije cesta 13-18.

Razpis dobave.

Podpisana potrebuje večjo množino

krompirja, kislega zelja, kisle repe, graha in ostalega sočjuja ter masti in sira.

Kdor bi imel za prodajo kaj takega blaga, naj izvoli poslati svoje ponudbe z navedbo cene na podpisano

Hrvatsko selsko blagajno vpis. zadruga z neomejenim jamstvom

K. STARI

pri Splitu, Dalmacija.

**Hiša s trgovino
in
gostilno**

na Savi pri Jesenicah in več stanovanj nasproti
velike tovarne se dne 18. decembra 1915 na javni
dražbi pri c. kr. okrajnem sodišču v Kranjski
gori prodaja.

Cenilna vrednost K 22.741.—

Najmanjši ponudek „11.371.—“

Pojasnila daje Oton Homan v Radovljici.

Kranjska deželna podružnica v Ljubljani

n. a. dež. življ. in rentne, nezg. in jamstvene zavarovalnice

sprejema zavarovanja na doživetje in smrt, otroških dot. rentna in ljudska, neugodna in jamstvena zavarovanja.

Javen zavod.

Absolutna varnost.

Nizke premije.

Udeležba na dividendah pri življenjskem zavarovanju že po prvem letu: Stanje zavarovanj koncem leta 1914. K 175.490.838.—
Stanje garancijskih fondov koncem leta 1914. K 48.732.022.76
V letu 1914. se je izplačalo zavarovancem na dividendah iz čistega dobička . . . K 432.232.66

Kdor namerava skleniti življenjsko zavarovanje, veljavno za **vojno zavarovanje**, naj se v lastno korist obrne do gori imeuovane podružnice. — Prospekti zastoj in poštne prosijo. 1439

Sposobni zastopniki se sprejmejo pod najugodnejšimi pogoji.
Marije Terezije cesta št. 12.

A. & E. SKABERNÉ

Ljubljana, Mestni trg

**Specijalna trgovina
pletenin, trikotaž in perila.**

Priporoča svojo zalogo, kakor:

Sportno in vojaško perilo in sicer: nogavice, gamaše, dokolenice, snežne kučme, rokavice, žilogrejce, sviterje, pletene srajce in spodnje hlače iz volne, velblodje dlake in bombaža.

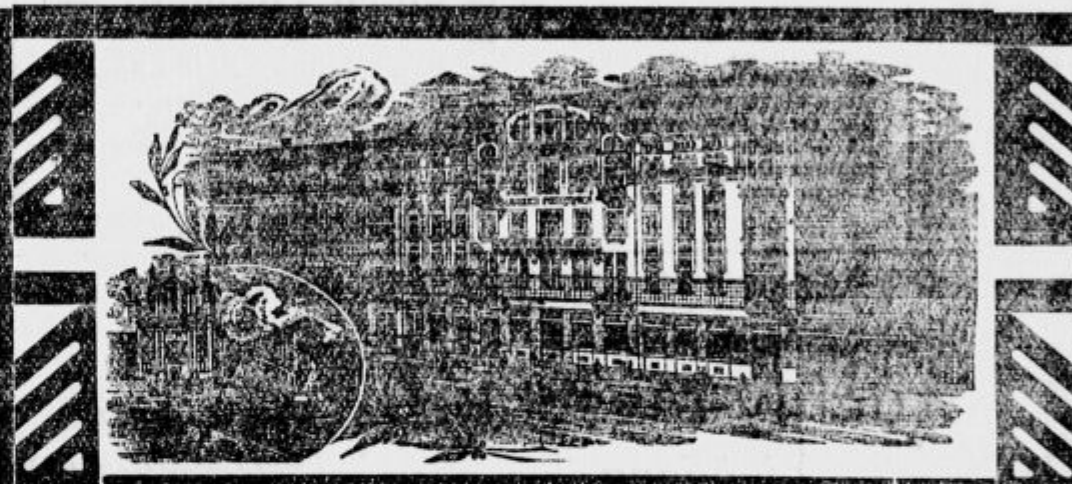
Perilo za dame in gospode iz šifona, cefirja, barhenta in flanele.

Perilo za dečke, deklice in dojenčke.

Gumijevi plašči, nahrbtniki itd.

Na debelo in drobno.

1926

**Najboljša in najsigurnejša
prilika za štedenje!**

LJUDSKA POSOJILNICA

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 6, pritličje, v lastni
hiši nasproti hotela „Union“ za frančiškansko cerkev

sprejema hranilne vloge in vloge v
tekočem računu, za katere jamčijo
ne samo njeni zadružniki temveč

tudi cela dežela Kranjska

4³/₄ %

ter jih obrestuje po **4³/₄ %** brez
kakega odbitka, tako da sprejme
vložnik od vsakih vloženih 100 K
čistih obresti 4.75 kron na leto.
Stanje vlog je bilo koncem junija
1915 čez 23 milijonov kron. Za
nalaganje po pošti so poštahran.
položnice brezplačno na razpolago.

4³/₄ %

Načelstvo.

Brzojavke:
Prometbanka Ljubljana.

C. kr.

priv.

Telefon št. 41.

Sološna prometna banka podružnica Ljubljana, prej J. C. Mayer

Centrala na Dunaju. — Ustanovljena 1864. — 30 podružnic, Vojni Marijin trg — Sv. Petra cesta. Delniški kapital in reserve 65.000.000 kron.

Preskrbovanje vseh bankovnih transakcij, n. pr.: Prevzemanje denarnih vlog na hranilne knjižice brez rentnega davka, kontovne knjige ter na konto-korent z vsakodnevnim vedno ugodnim obrestovanjem. — Denar se lahko dviga vsak dan brez odpovedi. — Kupovanje in prodajanje vrednostnih papirjev strogo v okviru uradnih kurznih poročil. — Shranjevanje in upravljanje (depoti) vrednostnih papirjev in posojila nanje. 15

Ustmena in pisarna pojasnila in nasveti o vseh v bančne stroko spadajočih transakcijah vsekdar brezplačno. Stanje denarnih vlog na hranilne knjižice dne 30. nov. 1915 K 89.434.008.—
31. decembra 1912 na knjižice in tekoči račun K 236.633.922.—.

HERBABNY-jev podfosforato kisli

apneno - železni sirup

Ta je že 46 let uveden, zdravniško preizkušen in priporočen prsni sirup. Odstranjuje slez, pomiljuje kašelj in vzbuja slast. Pospešuje prebavo in reditev in je izborno sredstvo za tvoritev krvi in kosti, posebno pri slabotnih otrocih. Cena steklenici K 2-50, po pošti 40 vinarjev več za zavitek.

Edino izdelovanje

in glavna razpošiljatev: **Dr. Hellmannova lekarna „Zur Barmherzigkeit“ (Herbabny-jev nasl.)**

V zalogi je še pri gg. lekarnarjih v Ljubljani, Beljaku, Celju, Celoveu, Črnomlju, Novem mestu, Reki, Sovodnju, Št. Vidu, Trbižu, Trstu, Velikoveu in Volšperku.

DOBI SE V VSEH LEKARNAH!

HERBABNY-jeva

2264

aromatična esenca

že 48 let preizkušena, lajša bolečine in krepi mišice. Lajša in odpravi bolestanje v členkih in mišicah kakor tudi nervozne bolečine. Nadalje je preizkušena kot oživljajoče in okrepčujoče sredstvo pri velikih naporih. Cena steklenici K 2—, po pošti 40 vinarjev več za zavitek.

DUNAJ, VII./1.

Kaiserstrasse Nr. 73—75.

Zastave

2298

izgotovljene kakor tudi blago po najnižjih cenah pri tvrdki

BENEDIKT & Co. LJUBLJANA

Prvo kranjsko podjetje za umetno steklarstvo in slikanje na steklo

Augusta Agnola
Ljubljana

Dunajska cesta števil. 13
pri „Elgovcu“

se priporoča slav. cerkvenim predstojništvom kakor p. n. občinstvu za solidno izvršitev vsakovrstnega umetnega steklarstva in slikanja na steklo, za steklarstvo v figuralni in navadni ornamentiki, stavbno ter portalno steklarstvo. — Zaloge steklenega in porcelanskega blaga vsake vrste, svetilk, zrcal, okvirov za podobe itd. — Narisi in proračuni na zahtevo zastoj. — Spričevala mnogo dovršenih del na razpolago. 74

Spiritol
je vojakom peč!

Sveti, kuha, greje!

Nosi se v žepu! Neobhodno potrebno za bojišče! Razpošiljamo takoj našim prežbujočim vojakom!

Dobi se povsod!

Tovarna za „Spiritol“, Dunaj I., Gluckgasse 2.
Razprodajalci se iščejo!

1942 1

izborne se je obneslo za vojake v vojski in sploh za vsakega kot najboljšo

bol oblažajoče mazanje

pri prehlajenju, reumatizmu, gihti, influenci, prani, vrtni in bolesti v hrbtni

Dr. Richter-ja

Sidro-Liniment. capici oompos.

Nadomestilo Sidro-Pain-Expeller.

Steklenica kron. — 90, 1'40, 2'—.

Dobiva se v lekarnah ali direktno v Dr. Richter-ja lekarni „Pri zlatem levu“, Praga, I., Elizabetna cesta 5.
Dnevno razpošiljanje.

Tvrška „Zaler & Co.“
v Ljubljani, Franca Jožefa cesta števil. 5.

kupuje: orehe, suhe češplje, krljce, suhe hruške, gobe, kašo ozir. proso.

Ponudbe se prosijo z vzorci in navedbo cene.

Iščem službo

tajnika

pri občini, posojilnici (tudi začasno) ali kakoli drugi. — Naslov v upravnistvu pod št. 2627.

Ustanovljeno l. 1893.

Ustanovljeno l. 1893.

Vzajemno podporno društvo
v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom

sprejema in obrestuje hranilne vloge po

Rentni davek plačuje iz svojega. Zunanjim vlagateljem so za pošil-

5%

ljanje denarja na razpolago brezplačno položnice poštne hranilnice

Zadruga dovoljuje posojila v odsekih na 7½, 15 ali 22½ let; pa tudi izven odsekov proti poljubnim dogovorjenim odplačilom. Dovoljujejo se ranžijska posojila proti zaznambi na plačo in zavarovalni polici ali poroštvo. Prospekti na razpolago.

Društveno lastno premoženje znaša čez 600.000 kron. Deležnikov je bilo koncem leta 1914 2228 s 16.493 deleži, ki reprezentujejo jamstvene glavnice za 6.432.270 kron.

Načelstvo:

Predsednik: Andrej Kalan, prelat in stol. kanonik v Ljubljani.

I. podpredsednik:

Ivan Sušnik, stolni kanonik v Ljubljani.

II. podpredsednik:

Karel Pollak ml., tovarnar v Ljubljani.

Člani: Fran Borštnik, c. kr. profesor v pokoju v Ljubljani; Ignacij Zaplotnik, katehet v Ljubljani; Ivan Dolenc, c. kr. profesor v Ljubljani; dr. Jožef Gruden, stolni kanonik v Ljubljani; Anton Kobljar, dekan v Kranju; dr. Jakob Mohorič, odvetniški kandidat v Ljubljani; dr. Fran Papež, odvetnik v Ljubljani; B. Remec, ravnatelj trg. šole v Ljubljani; Anton Sušnik, c. kr. gimnazijski profesor v Ljubljani; dr. Viljem Schweitzer, odvetnik v Ljubljani; dr. Aleš Ušeničnik, profesor bogoslovja v Ljubljani; Fran Verbič, c. kr. gimnazijski profesor v Ljubljani.

Nadzorstvo:

Predsednik: Anton Kržič, c. kr. profesor in kanonik v Ljubljani. — Člani: Anton Gadež, katehet v Ljubljani; Ivan Mlakar, profesor; v Ljubljani; K. Gruber, c. kr. fin. rač. oficijal v Ljubljani; Avguštin Zajc, c. kr. rač. revident in posestnik v Ljubljani.

Modni salon

2100

Stuchly-Maschke
Ljubljana

Zidovska ulica št. 3 Dvorski trg 1.

Osebo izbrane novosti z Dunaja

Priporoča: največjo izbero klobukov za dame in deklice kakor tudi bogato zalogo žalnih klobukov.

Solidno blago.

Popravila točno in vestno.

Priznana nizke cene.

Zunanja naročila na izbiru z obratno pošto.

Sedaj v vojnem času najbolj praktična in hvaležna

Miklavževa in božična darila so samo

Gritzner in Afrana
šivalni stroji

so najboljši in nedosežni v trpežnosti za rodbinsko rabo in obrt.

Prednost: kroglični tek, 2381 biserni ubod.

Pouk v vezenju brezplačno v hiši.

Edina tovarniška zaloga šivalnih strojev
Josip Petelinc, Ljubljana
za vodo ulicu franciskanskega mostu, levo, 3. hiša.

Velika izbira božičnih daril!

Lepe zelo trpežne vojne

Nadalje priporočam

novo patriotično prilogo

s koledarjem za leto 1916., katera se pošilja brezplačno in poštne prosto!

ure!

Za obilni obisk najvljudneje vabim

F. Čuden

Ljubljana, Prešernova ulica 1

delničar švicarskih tovarn „Union-ur“.

Ustanovljeno v letu 1842.

Brata Eberl

Trgovina oljnatih barv, laka in firneža

Crkoslikarija

Slikarja, pohištvena in stavbena pleskarja

Ljubljana, Miklošičeva cesta
Nasproti hotela Union
Telefon 154. Telefon 154.

Jantarjevi laki in laščilo za sobna tla.

Marx-emajl za pode, zid, železo in drugo.

Firnež iz pristnega lanenega olja.

Oljnate barve, najboljše vrste fačadne barve, vremensko neizpremen-

ljive (Kronsteinerja) barve, in raznovrstne vzorce za sobne slikarje.

Olje za stroje, prašno olje, karbolinej, čopiče za vsako obrt. — Vse potrebščine za umetnike, slikarje i. t. d.

Lake angleške za kočije, lake za pohištvo in druge predmete

Predmete in potrebščine za žgalno in briljantno slikanje.

Delavnica za črkoslikarska, likarska in pleskarska dela
Igriška ulica 6, Gradišče.

1132